

Εγχειρίδιο για το Circulink

Σύνοψη των εμπειριών και συμπερασμάτων για την πρωτοβουλία Circulink

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αυτό το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η παρούσα δημοσίευση εκπροσωπεί μόνο τις απόψεις του δημιουργού και η Επιτροπή δε φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται εδώ.

Project Number:

Περιεχόμενα

.....	1
Εγχειρίδιο για το Circulink.....	1
Σύνοψη των εμπειριών και συμπερασμάτων για την πρωτοβουλία Circulink	1
Εισαγωγή	3
Μέθοδοι και τεχνικές αναφορές.....	3
1. Η κατανόηση των διαφόρων τομέων κυκλικής οικονομίας και η ανταπόκριση των εταιρειών/ οργανισμών/ παρόχων εκπαίδευσης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.....	3
Α) Τι πιστεύουν οι εταιρείες σχετικά με την εκπαίδευση που παρέχει το έργο για καλύτερη κατανόηση της κυκλικής οικονομίας;	3
Β) Πώς εργάστηκαν οι εταιρείες με την κυκλική οικονομία και πώς χρησιμοποιήθηκε το έργο Circulink στις διάφορες χώρες – εταίρους;	5
Γ) Γιατί οι εταιρείες/ οργανισμοί θεωρούν σημαντικό να υιοθετήσουν την κυκλική οικονομία και πώς δημιούργησαν τη στρατηγική τους για Κυκλική Οικονομία;	7
2. Αξιολογήσεις από την ενασχόληση διαφόρων χωρών/ εταίρων με το Circulink	10
Α) Ποια ήταν η αντίδραση/ ανταπόκριση των συμμετεχόντων στο έργο;	10
Β) Ποιες ευκαιρίες/ δυσκολίες είχαν οι συμμετέχοντες;	11
C) Πώς βλέπουν οι εταιρείες τη συνέχιση των εργασιών του Circulink για την Κυκλική Οικονομία;	13
3. Οι διάφορες περιοχές πήραν πρωτοβουλίες για συνεργασία με άλλα έργα που συνδέονται με την κυκλική οικονομία;.....	15
Α) Ποιες άλλες πρωτοβουλίες εντοπίστηκαν; Αναπτύχθηκε οποιαδήποτε συνεργασία μεταξύ τους;	15
Β) Πώς βλέπουν οι εταιρείες το γεγονός ότι ένα έργο όπως το Circulink μπορεί να συνεχίσει να συμβάλλει στην κυκλική οικονομία, ακόμα και μετά την ολοκλήρωση του;.....	17
Γ) Ποιους παράγοντες επιτυχίας θεωρούν οι εταιρείες πιο σημαντικούς για να επιτύχουν την εφαρμογή/ βελτίωση των κυκλικών εναλλακτικών;.....	19
4. Τι πρωτοβουλίες ανακαλύφθηκαν που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως έμπνευση για άλλες εταιρείες;	21
5. Εμπειρίες από τις χώρες- εταίρους και τις δικές τους εργασίες στο έργο.	21
Α) Πώς κατάφεραν οι εταίροι να υλοποιήσουν τις εργασίες του έργου;	21
Β) Ποιες εμπειρίες και διδάγματα κρατούν οι εταίροι από το έργο;.....	23
Γ) Ποια είναι η δέσμευση και οι ευκαιρίες συμμετοχής των εταιρειών και ποιες δυσκολίες/ευκαιρίες βλέπουν οι εταίροι του έργου στις εταιρείες;	24

Εισαγωγή

Το έργο Circulink είναι μια συνεργασία ανάμεσα σε πέντε εταιρίες από την Πορτογαλία, την Ισπανία, την Κύπρο, την Ιρλανδία και τη Σουηδία, με στόχο:

1. να δημιουργήσει ένα ελκυστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την κυκλική οικονομία για εταιρίες, οργανισμούς και εκπαιδευτικά ιδρύματα.
2. να προσδιορίσει καλά παραδείγματα και να δημιουργήσει ευκαιρίες για τους ενδιαφερόμενους να αναπτύξουν συνεργασίες στην κυκλική οικονομία.
3. να αναπτύξει δίκτυα και να αξιοποιήσει υφιστάμενες πρωτοβουλίες ή να παρέχει ευκαιρίες για ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών.

Οι συνθήκες των χωρών-εταίρων διαφέρουν, αλλά το σημαντικό για όλες είναι ότι υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη μιας κυκλικής σκέψης. Υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη/ εκπαίδευση/ βελτίωση στον κυκλικό τομέα.

Το ασυνήθιστο γεγονός της πανδημίας που βιώνει σήμερα η Ευρώπη δυσκόλεψε τις εργασίες μας για το έργο Circulink, αλλά συντέλεσε και στη δημιουργία νέων κυκλικών μοντέλων με τη χρήση της νέας τεχνολογίας, την ανάγκη τοπικών λύσεων και κύκλων, την αλλαγή στις συνήθειες μετακίνησης κ.α, προς όφελος τόσο του τοπικού όσο και του περιβαλλοντικού κύκλου.

Στις εργασίες μας για το έργο Circulink, έχουμε διαπιστώσει ότι η ανάγκη για εκπαίδευση στην Κυκλική Οικονομία είναι μεγάλη τόσο στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όσο και σε κρατικούς οργανισμούς.

Μέθοδοι και τεχνικές αναφορές

- 1. Η κατανόηση των διαφόρων τομέων κυκλικής οικονομίας και η ανταπόκριση των εταιρειών/ οργανισμών/ παρόχων εκπαίδευσης στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.**

A) Τι πιστεύουν οι εταιρίες σχετικά με την εκπαίδευση που παρέχει το έργο για καλύτερη κατανόηση της κυκλικής οικονομίας;

Σουηδία: Το πιο σαφές στοιχείο στις εργασίες μας ήταν το εξής: οι εταιρίες που συμμετέχουν και οι εκπρόσωποι τους είχαν δηλώσει ότι ήταν καλά ενημερωμένοι, γνώριζαν πολλά για την Κυκλική Οικονομία, αλλά όταν αρχίσαμε να συζητούμε το εκπαιδευτικό υλικό, την κυκλική σύνδεση και τα επιχειρηματικά μοντέλα που υπάρχουν, η πλειοψηφία εξ αυτών ανέφεραν ότι δεν είχαν επαρκείς γνώσεις και ότι θα τους οφελούσε μια περαιτέρω εκπαίδευση. Παρόλ' αυτά, ήταν διστακτικοί να αφιερώσουν τόσο χρόνο όσο χρειάζεται για την ολοκλήρωση όλου του εκπαιδευτικού πακέτου. Διαπίστωσαν ότι θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν μέρη του υλικού και τους ευχαρίστησε το γεγονός ότι η εκπαίδευση θα μπορούσε να εστιάσει σε σεμινάρια μισής ημέρας ή τριών ή

τεσσάρων ωρών. Βρήκαν το εκπαιδευτικό υλικό πολύ χρήσιμο, όχι πολύ ακαδημαϊκό και εύκολα προσαρμόσιμο στις ανάγκες της εταιρείας τους. Επιπλέον, πραγματοποιήσαμε και μια δοκιμή στο Folkuniversitetet (έναν εκπαιδευτικό οργανισμό που προσφέρει μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση, εκπαίδευση για νέους Σουηδούς και εκπαιδευσεις προσαρμοσμένες σε εταιρείες), το οποίο θα χρησιμοποιήσει μέρη του εκπαιδευτικού υλικού του Circulink στα νέα του μαθήματα το χειμώνα του 2021. Ίσως διαπιστώσουν ότι υπάρχει ανάγκη και άλλα μαθήματα να εντάξουν την Κυκλική Οικονομία ως μέρος της δομής του προγράμματος τους.

Ισπανία: Οι τοπικές εταιρείες (όπως για παράδειγμα η ECODES) και το Πανεπιστήμιο της Zaragoza που διαχειρίζονται την Ατζέντα της Βιώσιμης Ανάπτυξης (με τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης. **#ForPeopleForPlanet**) έδωσαν ανατροφοδότηση για βελτίωση του εκπαιδευτικού μας υλικού και μερικές ιδέες για την εφαρμογή του σε τοπικό επίπεδο.

Ωστόσο, δε φτάνει μόνο να προσαρμοστούν οι υφιστάμενες εταιρείες, αλλά να δημιουργηθεί το απαραίτητο περιβάλλον, που να διευκολύνει την έναρξη και εδραίωση νέων επιχειρηματικών ανοιγμάτων και θέσεων απασχόλησης που δημιουργεί η κυκλική οικονομία.

Συνεπώς, η εκπαίδευση σε αυτό τον τομέα είναι απαραίτητη και θα στοχεύει, από την μια πλευρά, στους υπεύθυνους/ διευθυντές εταιρειών που πρέπει να λάβουν αποφάσεις και στα μεσαία στελέχη και εργαζόμενους που πρέπει να συμβάλουν στην αποδοτική χρήση των πόρων και από την άλλη, στους πολίτες που πρέπει να βλέπουν την κυκλική οικονομία ως μια ευκαιρία επιχειρηματικότητας.

Ανάμεσα στις πολλές δράσεις του έργου, είναι ξεκάθαρο ότι η επικοινωνία, η δέσμευση και η παρακίνηση για αλλαγή του οικονομικού μοντέλου που προτείνει, θα επιτευχθούν μόνο εάν υπάρχει μια στέρεη εκπαίδευση, εάν οι επαγγελματίες στις εταιρείες, τους οργανισμούς, τις διοικήσεις και τα ιδρύματα έχουν την απαραίτητη και καινοτόμο εκπαίδευση που χρειάζεται και εάν υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό που να μπορεί να ενσωματωθεί με την προετοιμασία και τα προσόντα που χρειάζεται για την απόδοση του.

Πορτογαλία: Παρόλο που είναι μια από τις Ευρωπαϊκές χώρες που έχει προχωρήσει σε στρατηγικές και σχέδια δράσης για μια Κυκλική Οικονομία, σε συμφωνία με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, από την ανατροφοδότηση και τις συζητήσεις στις εκδηλώσεις της πιλοτικής φάσης, μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά σε ότι αφορά τις γνώσεις στο πεδίο αυτό. Η κινητήριος δύναμη αυτής της μετάβασης βασίζεται στην ενθάρρυνση και ανάπτυξη επιχειρηματικών μοντέλων, συλλογικών στρατηγικών, προϊόντων και υπηρεσιών που εστιάζουν στην αποτελεσματική χρήση των πόρων. Οι ενδιαφερόμενοι και οι εκπρόσωποι των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων που ενεπλάκησαν στο έργο επεσήμαναν την ανάγκη για «απόκτηση γνώσεων σχετικά με οικονομικές ευκαιρίες» και «στρατηγικές για την προόδο των επιχειρήσεων τους». Επίσης, επέδειξαν ενδιαφέρον για την ανάπτυξη μιας εκπαιδευτικής ενότητας που θα αποτελεί Εισαγωγή στην Κυκλική Οικονομία, γεγονός που δείχνει όχι μόνο το ενδιαφέρον τους για το θέμα – κάτι που είναι αρκετά θετικό – αλλά και έλλειψη βασικών γνώσεων. Επιπλέον, παρατήρησαν ότι «το θέμα της «κυκλικότητας» είναι αρκετά ευρύ» και ο καλύτερος τρόπος να πειστούν οι εταιρείες/ επιχειρηματίες να συμμετέχουν στο πρόγραμμα είναι να παρουσιαστούν τα πλεονεκτήματα και οφέλη της Κυκλικής Οικονομίας». Οπότε, υπάρχει αρκετή προθυμία για μια εκπαίδευση όπως

αυτήν που παρέχει το Circulink, ειδικά εάν είναι προσαρμοσμένη στις επιχειρηματικές πραγματικότητες.

Ιρλανδία: Στην Ιρλανδία, πραγματοποιήσαμε την πιλοτική δοκιμή με τη συμμετοχή μερικών τοπικών εταιρειών και κοινωνικών εταίρων, συμπεριλαμβανομένων τοπικών κοινωνικών επιχειρήσεων και ενός κέντρου νεολαίας. Η αντίληψη τους λοιπόν για την κυκλική οικονομία και τα κίνητρα τους για να συμμετέχουν στο συγκεκριμένο έργο διέφεραν σε μεγάλο βαθμό. Αξίζει να αναφερθεί ότι κανένας από τους συμμετέχοντες δεν είχε ασχοληθεί πριν από την εκπαίδευση αυτή με την κυκλική οικονομία και κανείς δεν είχε προϋπάρχουσες γνώσεις για κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα, κ.α. Η εκπαίδευση τους φάνηκε ενδιαφέρουσα, αλλά το κίνητρο τους να συμμετέχουν στηρίχθηκε στην περιέργεια για το τι είναι η κυκλική οικονομία και πώς οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί τους θα μπορούσαν να εμπλακούν σε αυτήν. Όταν οι συμμετέχοντες άρχισαν να συζητούν μαζί μας για το τι είναι η κυκλική οικονομία, οι γνώσεις τους περιορίζονταν σε μερικά παραδείγματα αναβαθμιστικής ανακύκλωσης παλιών επίπλων, ανακατασκευής παλιάς τεχνολογίας και κιθάρων, αλλά δε γνώριζαν το εύρος της κυκλικής οικονομίας και τι αναγνωρίζεται ως κυκλική οικονομική δραστηριότητα με την ευρύτερη έννοια.

Κύπρος: Στην Κύπρο, ένα μειονέκτημα ήταν ότι οι εταιρείες που συμμετείχαν δε γνώριζαν καλά την έννοια της Κυκλικής Οικονομίας. Παρόλα αυτά, όταν αρχίσαμε να συζητούμε το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, την κυκλική σύνδεση και τα επιχειρηματικά μοντέλα, πολλοί ανέφεραν ότι ήξεραν μερικές έννοιες, όπως την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Corporate Social Responsibility). Εντούτοις, επεσήμαναν ότι δε γνωρίζουν πώς να την εφαρμόσουν στις εταιρείες τους και ποια είναι η σημασία της Κυκλικής Οικονομίας. Επιπλέον, εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να ενσωματώσουν μερικά μέρη της εκπαίδευσης στις διαδικασίες επίσημης εκπαίδευσης τους. Υπογράμμισαν επίσης και την έλλειψη καλλιέργειας για τέτοια θέματα στον επιχειρηματικό τομέα της Κύπρου. Ωστόσο, είναι πρόθυμοι να εντάξουν μερικές ιδέες της Κυκλικής Οικονομίας στις συνηθισμένες τους εκπαιδεύσεις. Υποστηρίχθηκε ακόμα ότι η Κυπριακή Βουλή πρόσφατα ψήφισε τον κανονισμό για τις κοινωνικές επιχειρήσεις, επομένως θα υπάρξουν πολλές πρωτοβουλίες τα επόμενα χρόνια. Οι εκπρόσωποι ανέφεραν ότι η ΕΕ στοχεύει στην ενσωμάτωση των ιδεών της Κυκλικής Οικονομίας σε όλους τους τομείς και γι' αυτό μια τέτοια εκπαίδευση θα είναι θεμελιώδης.

Β) Πώς εργάστηκαν οι εταιρείες με την κυκλική οικονομία και πώς χρησιμοποιήθηκε το έργο Circulink στις διάφορες χώρες – εταίρους;

Σουηδία: Οι εταιρείες και οι οργανισμοί που συναντήσαμε είχαν πολύ διαφορετικές συνθήκες και εμπειρίες που σχετίζονται με την κυκλική οικονομία. Η εταιρεία Kinnarps, που ακολουθεί μια στρατηγική βιωσιμότητας, δουλεύει πολύ με περιβαλλοντικά ζητήματα και έχει ένα προφίλ Κυκλικής Οικονομίας, δε χρειαζόταν τόσο το εκπαιδευτικό πακέτο. Ωστόσο, οι τοπικοί εκπρόσωποι θεώρησαν ότι τα δίκτυα, οι συνεργασίες, η εκπαίδευση που βασίζεται στις τοπικές συνθήκες, καθώς και η εκπαίδευση του circulink παρέχουν και ευκαιρίες και δυνατότητες ανάπτυξης. Οι εκπρόσωποι του Gavlegårdarna, που είναι ένας συνεταιρισμός δήμων, είχαν πολύ λίγες γνώσεις για την Κυκλική Οικονομία, αν και δουλεύουν καθημερινά με αυτήν. Θεώρησαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί κάπως διαφορετικά, ανάλογα με το ποια ομάδα προσωπικού θα παρακολουθήσει την εκπαίδευση. Ωστόσο, ανέφεραν ξεκάθαρα ότι οι ίδιοι που είναι στη διοίκηση δε θα μπορέσουν να αφιερώσουν περισσότερη από μισή μέρα. Κατάλαβαν

επίσης πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτό που ήδη κάνουν στο μάρκετινγκ τους ως εταιρεία Κυκλικής Οικονομίας. Οι μικρότερες εταιρείες είχαν σχετικά λιγότερες γνώσεις για την Κυκλική Οικονομία και για το πώς θα μπορούσαν να αναπτύξουν την εταιρεία τους και την αγορά στην οποία δουλεύουν. Θεώρησαν ότι η εκπαίδευση στο εργαλείο Canvas business models (Καμβάς Επιχειρηματικών Μοντέλων) ήταν ένας εξαιρετικός τρόπος να κοιτάξουν καλύτερα τις επιχειρήσεις τους και να έχουν την ευκαιρία να επεξεργαστούν νέες ιδέες και έννοιες. Θεώρησαν καλό το εκπαιδευτικό υλικό, αλλά όπως και οι άλλοι, διαπίστωσαν ότι δε θα μπορούσαν να ολοκληρώσουν μια πλήρη εκπαίδευση μέσα στα χρονικά πλαίσια της καθημερινής τους εργασίας. Ένα βασικό μάθημα και εξειδικευμένη εκπαίδευση σύμφωνα με τις επιθυμίες τους θα ήταν ιδανικό γι' αυτούς. Οι οργανισμοί που συμμετείχαν στο έργο θεώρησαν σημαντικό να μπορούν να παρακολουθήσουν την εκπαίδευση μαζί με άλλες εταιρείες. Ωστόσο, υπήρχαν διαφορετικές απόψεις για το κατά πόσον αυτές οι εταιρείες πρέπει να είναι της ίδιας βιομηχανίας. Μερικοί θεώρησαν ότι είναι εντάξει, ενώ άλλοι υποστήριξαν ότι αυτό θα είναι δύσκολο, όταν συζητούνται επιχειρηματικές ευκαιρίες και μελλοντικές αλλαγές.

Ισπανία: Οι Ισπανοί που παρευρέθηκαν στο σεμινάριο ήταν εκπαιδευτές ΕΕΚ του Μεταπτυχιακού προγράμματος του Πανεπιστημίου της Zaragoza. Είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με την Κυκλική Οικονομία και σχετικά με το πώς να διδάσκουν με καινοτόμες μεθολογίες. Επεσήμαναν τη μέθοδο μικτής μάθησης, που είναι πολύ χρήσιμη στη συγκεκριμένη περίπτωση. Αποφάσισαν να συμπεριλάβουν το υλικό του CIRCULINK στις διαλέξεις τους με τους μαθητές τους.

Συμπερασματικά, στόχος του σεμιναρίου του έργου CIRCULINK σε τοπικό επίπεδο ήταν η Διάδοση, η Ευαισθητοποίηση και η Εκπαίδευση στο νέο μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας και την εφαρμογή του, ενώ μεταξύ των δράσεων του, περιλαμβάνει και την ανάπτυξη ενός εξειδικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος, που προωθεί την διοίκηση επιχειρήσεων στην Κυκλική Οικονομία, την εκπαίδευση των εργαζομένων για να προσαρμοστούν σε σχετικές δεξιότητες του πεδίου, καθώς και εκπαίδευση που να στοχεύει στην επιχειρηματικότητα, στις ευκαιρίες που δημιουργεί η κυκλική οικονομία, τόσο σε νέες πρωτοβουλίες όσο και σε πρωτοβουλίες που μπορεί να προκύψουν μέσα στις ίδιες τις εταιρείες.

Πορτογαλία: Οι Πορτογάλοι που συμμετείχαν στην πιλοτική φάση είχαν διάφορα επίπεδα αντίληψης για την Κυκλική Οικονομία. Οι περισσότεροι παρακολούθησαν το πρόγραμμα για να αποκτήσουν «μια γενική αντίληψη» και «για δικτύωση», άλλοι δήλωσαν ότι ανέμεναν «να μάθουν μια πιο «τεχνική προσέγγιση για την κυκλική οικονομία». Ένα από τα πλεονεκτήματα του εκπαιδευτικού προγράμματος του Circulink ήταν – σύμφωνα με τους εκπαιδευτές (και τις εταιρείες) που παρευρέθηκαν στις ενημερωτικές εκδηλώσεις και/ ή στην εκπαιδευτική εκδήλωση – οι μελέτες περιπτώσεων και η προσέγγιση «Καμβάς Βιώσιμων Επιχειρηματικών Μοντέλων» (Sustainable Business Model Canvas). Οι μελέτες περιπτώσεων έδωσαν στους εκπαιδευτές μια πρακτική βοήθεια για κατανόηση ενός σύνθετου θέματος, μέσα από την επέκταση της εμπειρίας και την ενίσχυση υφιστάμενων γνώσεων. Σε αυτή την περίπτωση, μπορούσαν να συσχετίσουν τις δικές τους συνθήκες με τις συνθήκες που εξηγούνταν στις μελέτες περιπτώσεων. Μερικοί συμμετέχοντες ανέφεραν επίσης ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα/ εκπαιδευτικό περιεχόμενο θα έπρεπε «να προσαρμόζεται στην επιχειρηματική μου πραγματικότητα». Παρόλ' αυτά, όλοι θεώρησαν την εκπαίδευση ως πλεονέκτημα και τον χώρο συνεργασίας του Circulink ένα καλό

«σημείο επικοινωνίας για να μοιράζονται/ να εξετάζουν βέλτιστες πρακτικές». Το σίγουρο είναι ότι τα παραδοτέα του Circulink είναι ένα σύγχρονο θέμα και είναι «χρήσιμο για την επιχείρησή μου».

Ιρλανδία: Όπως προαναφέρθηκε, καμία από τις εταιρείες και οργανισμούς της Ιρλανδίας που συμμετείχαν στο έργο δεν είχε προηγούμενη εμπειρία στην κυκλική οικονομία. Η κυκλική οικονομία της Ιρλανδίας είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένη και επομένως, αυτό που παρακίνησε περισσότερο τους συμμετέχοντες να εμπλακούν στο έργο ήταν η περιέργεια τους για τη «νέα αυτή έννοια». Ως εκ τούτου, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Circulink λειτούργησε ως μια καλή εισαγωγή των συμμετεχόντων στην κυκλική οικονομία, αλλά τους έδωσε και πρακτικά παραδείγματα του τι είναι η κυκλική οικονομία και τις θεμελιώδεις αρχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στην ανάπτυξη επιχειρήσεων και έργων στο συγκεκριμένο πεδίο. Οι συμμετέχοντες βρήκαν ειδικά το θέμα της Διαχείρισης της Ποικιλότητας ενδιαφέρον υπό αυτό το πρίσμα. Όπως δήλωσαν, δεν είχαν σκεφτεί ποτέ πριν τη σχέση ανάμεσα στην ποικιλότητα και το κυκλικό μοντέλο, αλλά με τη μελέτη περιπτώσεων και τα παραδείγματα βρήκαν τη σύνδεση αυτή ενδιαφέρουσα. Επεσήμαναν επίσης ότι τους βοήθησαν τα εθνικά παραδείγματα, όπως η στρατηγική ποικιλότητας του Dublin Bus, επειδή πρόκειται για κάτι πραγματικό με το οποίο μπορούν να συσχετιστούν. Όταν παρουσιάζεται η κυκλική οικονομία σε άτομα, οργανισμούς και εταιρείες μπορεί να υπάρξει πολλή λεπτολογία κάποιες φορές και νέες έννοιες που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι οι μελέτες περιπτώσεων και τα πρακτικά παραδείγματα πραγματικά βοήθησαν να καταστεί το περιεχόμενο πιο προσιτό και απτό.

Κύπρος: Τα ευρήματα από την εκπαίδευση επιβεβαίωσαν ότι η Κύπρος συνεχίζει να μην έχει καλή απόδοση όσον αφορά την Κυκλική Οικονομία, παρόλη τη σημαντική βελτίωση. Καμία εταιρεία και οργανισμός από όσες συμμετείχαν στην εκπαίδευση στην Κύπρο δεν είχε προηγούμενη εμπειρία στα θέματα της κυκλικής οικονομίας. Ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι η έμφαση στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και μερικές πρωτοβουλίες, όπως η ανακύκλωση, είναι τα βασικά στοιχεία που μοιράστηκαν όλες οι εταιρείες. Γενικά, οι συμμετέχοντες ήταν ευχαριστημένοι με το κύριο μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος. Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος μικτής μάθησης, όπου οι συμμετέχοντες μπορούσαν να έρθουν σε επαφή με το διαδικτυακό υλικό και το διαδικτυακό χώρο συνεργασίας. Βρήκαν χρήσιμες τις μελέτες περιπτώσεων και τα πρακτικά παραδείγματα και επεσήμαναν ότι αυτή η προσέγγιση τους βοήθησε να καταλάβουν τα θέματα. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες εξέτασαν το εκπαιδευτικό υλικό και δούλεψαν σε ζευγάρια, για να ετοιμάσουν ειδικές λίστες ελέγχου και άλλες δραστηριότητες. Εξέφρασαν την επιθυμία τους να υπάρξει περισσότερη εκπαίδευση και πρωτοβουλίες στην Κυκλική Οικονομία τα επόμενα χρόνια. Επίσης, ανέφεραν ότι το διαδικτυακό περιβάλλον είναι εύκολο στη χρήση και η δομή κάθε ενότητας είναι καλή. Θεώρησαν τα σύντομα εισαγωγικά βίντεο χρήσιμα, εάν δεν έχει κανείς προηγούμενες γνώσεις στο θέμα.

Γ) Γιατί οι εταιρείες/ οργανισμοί θεωρούν σημαντικό να υιοθετήσουν την κυκλική οικονομία και πώς δημιούργησαν τη στρατηγική τους για Κυκλική Οικονομία;

Σουηδία: Παρόλες τις σημαντικές πρωτοβουλίες στην ΕΕ, τη Σουηδία και την περιοχή της, είναι δύσκολο να αναδειχθούν οι γνώσεις και οι δυνατότητες της Κυκλικής Οικονομίας σε ήδη υφιστάμενες μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η χρήση περιορισμένης ενέργειας και η εξοικονόμηση οικονομικών πόρων είναι εφικτά, αλλά η αλλαγή του τρόπου σκέψης και η συμβολή σε μεγαλύτερες αλλαγές είναι πολύ πιο δύσκολα. Οι περισσότερες εταιρείες που συναντήσαμε δεν έχουν πραγματική στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, αλλά έχουν ένα περιβαλλοντικό προφίλ βιωσιμότητας. Καμία από τις εταιρείες αυτές δεν είχε κανονική εκπαίδευση στην Κυκλική Οικονομία, ωστόσο, αρκετές είχαν περιβαλλοντική εκπαίδευση για τους υπαλλήλους τους. Η Kinnarps, που είναι μεγαλύτερη εταιρεία, έχει μια στρατηγική βιωσιμότητας σε εθνικό επίπεδο και η Κυκλική Οικονομία είναι επίσης μέρος των εργασιών βιωσιμότητας της. Οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί που συναντήσαμε είχαν λίγη ή έμμεση εκπαίδευση για την Κυκλική Οικονομία και θεώρησαν ότι έχουν μεγάλη ανάγκη να εκπαιδευτούν σε υλικό που αφορά τη βιωσιμότητα και το περιβάλλον. Στη συζήτηση ήταν ξεκάθαρο ότι πρέπει να αποτελεί θέμα μαθημάτων σε όλη την μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακόμα και στα προγράμματα οικονομικών των κολλεγίων και πανεπιστημίων, η Κυκλική Οικονομία δε διδάσκεται στο βαθμό που θα έπρεπε, μερικές φορές και καθόλου. Όλοι στην ομάδα αναφοράς θεώρησαν ότι αυτό είναι ένα σημαντικό κομμάτι του παζλ για την μετάδοση γνώσεων σε μελλοντικές εταιρείες.

Ισπανία: Η κυβέρνηση μας στην Aragon έχει μια οικονομική στρατηγική σε ότι αφορά την κυκλική οικονομία. Στόχος του τμήματος είναι να αναγνωριστεί αυτός ο τομέας, όχι μόνο αυτός που αφορά την καθαρή κυκλική οικονομία, αλλά και όλοι όσοι ακολουθούν την κυκλική οικονομία, με την οποιαδήποτε εμπλοκή τους σε εταιρείες που δίνουν νέα πνοή σε προϊόντα ή απόβλητα. Ρόλος του τμήματος είναι να υποστηρίξει, να προβάλλει και να διευκολύνει τον τομέα αυτό, ώστε να συνεχίσει τη δραστηριότητα του. Δουλεύουμε στην κυκλική οικονομία, στην παραγωγική διαδικασία μιας εταιρείας και στις ευκαιρίες για κυκλικότητα που μπορεί να προσφέρουν τέτοια απόβλητα ή προϊόντα, τα οποία προκύπτουν από μια εταιρεία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν από άλλη εταιρεία ή άλλους διαφορετικούς τομείς. Επιθυμούμε να προωθήσουμε διαδικτυακά εκπαιδευτικά προγράμματα για την κυκλική οικονομία για μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Γι' αυτό το λόγο το έργο CIRCULINK συμβαδίζει με αυτή την προοπτική.

Πορτογαλία: Σε μια εποχή που η οικονομική ανάπτυξη αυξάνεται ολοένα και περισσότερο παγκόσμια, η κυκλική οικονομία έχει αποκτήσει έναν όλο και πιο κυρίαρχο ρόλο στην ατζέντα αρκετών χωρών, συμπεριλαμβανομένης και της Πορτογαλίας. Η στρατηγική ιδέα της κυκλικής οικονομίας βασίζεται στις αρχές της μείωσης, επαναχρησιμοποίησης, αποκατάστασης και ανακύκλωσης υλικών και ενέργειας. Με τους πόρους να λιγοστεύουν σταδιακά και την περιβαλλοντική ανάγκη για προώθηση μιας καλύτερης χρήσης των πόρων, η κυκλική οικονομία είναι σημαντική, τόσο για τη διατήρηση των επιπέδων οικονομικής ανάπτυξης, όσο και για την περιβαλλοντική προστασία και διατήρηση των πόρων. Ποτέ άλλοτε η οικονομική ανάπτυξη δεν ήταν τόσο αναγκαία: μια μελέτη που έγινε τον Αύγουστο – "*MDS Research: Economic Situation in Portugal*" (Έρευνα για την Οικονομική Κατάσταση στην Πορτογαλία) – κατέληξε στο γεγονός ότι η πανδημία «προκάλεσε έντονη κυκλοθυμία στις επιχειρηματικές δραστηριότητες των εταιρειών, με σημαντικό αντίκτυπο στα έσοδα». Περισσότερα από τα δύο τρίτα των επιχειρήσεων στην Πορτογαλία (73.1%) «αναμένουν μείωση στις πωλήσεις τους για την περίοδο από Απρίλη μέχρι Ιούνιο, σε σύγκριση με τους πρώτους τρεις μήνες του χρόνου», ενώ το 10.4% αναμένουν «να

καταγράψουν αύξηση στον όγκο εργασιών τους». Επομένως, οποιαδήποτε βοήθεια είναι καλοδεχούμενη. Μέσω της επαναχρησιμοποίησης των πόρων και της μείωσης στην παραγωγή αποβλήτων, είναι πιθανόν οι πόροι να αποκτήσουν και πάλι αξία. Επεκτείνοντας το χρήσιμο κύκλο ζωής των πόρων και την ικανότητα τους να παράγουν αξία σε περισσότερους από έναν κύκλους παραγωγής και καθιστώντας τη χρήση των πόρων πιο αποδοτική, αυξάνεται και η δυνατότητα παραγωγής αξίας στις εταιρείες. Το βασικό πρόβλημα είναι: οι μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν έχουν ξεκάθαρη στρατηγική, για να εφαρμόσουν στρατηγικές κυκλικής οικονομίας. Είναι απαραίτητη η εκπαίδευση, η διάδοση των νέων γνώσεων, η ενημέρωση και η καθοδήγηση για το πώς να μετατρέψουν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα σε πιο βιώσιμα και πού/πώς να βρουν οικονομική στήριξη για να το κάνουν. Το έργο Circulink αναμένεται να συμβάλει σε αυτή τη διαδικασία ενημέρωσης, ως Ανοικτή Εκπαιδευτική Πηγή, διαθέσιμη σε όλους όσοι επιθυμούν να ενισχύσουν τις γνώσεις τους στην Κυκλική Οικονομία και να αξιοποιήσουν συλλογικές προσεγγίσεις, όχι μόνο μαθαίνοντας από κοινές βέλτιστες πρακτικές ομοτίμων, αλλά και κοινοποιώντας πόρους, συστήματα διανομής, μεταξύ άλλων.

Ιρλανδία: Σε αυτό το στάδιο της πιλοτικής μας δοκιμής, οι συμμετέχοντες δεν έχουν αναλάβει ακόμα επίσημη δράση, για να καθορίσουν μια στρατηγική Κυκλικής Οικονομίας. Ωστόσο, έχουν συμμετάσχει σε όλη την πιλοτική διαδικασία και έχουν δώσει πολύ θετική ανατροφοδότηση στην εκπαίδευση. Το κίνητρο τους για συμμετοχή στην εκπαίδευση, θεωρούμε ότι ήταν η περιέργεια για την κυκλική οικονομία, που είναι μια σχετικά καινούρια έννοια στην Ιρλανδία. Και καθώς το 2020 ήταν η χρονιά του κορωνοϊού και της απαγόρευσης κυκλοφορίας, τα μέλη της τοπικής κοινότητας και οι επιχειρήσεις εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να μάθουν για νέα μοντέλα και ιδέες που θα τους βοηθήσουν να ανασυγκροτήσουν την αγροτική κοινότητα και αγροτική οικονομία μετά τον κορωνοϊό. Ένας από τους συμμετέχοντες συγκεκριμένα υποστήριζε με πάθος αυτή την άποψη, λέγοντας ότι υπάρχει ανάγκη «να ανασυγκροτηθούμε πιο δυνατά» αλλά και πιο «οικολογικά». Υπήρχε πολλή συζήτηση γύρω από το αν θα μπορούσαμε να πατήσουμε ένα κουμπί επαναφοράς στην κλιματική αλλαγή και να επενδύσουμε στην ανασυγκρότηση της αγροτικής οικονομίας μετά από όλες τις απαγορεύσεις κυκλοφορίας που είχαμε στην Ιρλανδία, αλλά με έμφαση στην περιβαλλοντική προστασία. Η κυκλική οικονομία παρέχει ένα νέο μοντέλο για αγροτικές επιχειρήσεις και κοινότητες να κάνουν ακριβώς αυτό. Θεωρείται ότι το εκπαιδευτικό πακέτο της Circulink έχει μεγάλες προοπτικές να προχωρήσει.

Κύπρος: Η έννοια της κυκλικής οικονομίας δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη στην Κύπρο. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, υπάρχουν αρκετά εμπόδια για την ανάπτυξη μιας κυκλικής παραγωγής στην πράξη. Υπήρχε γενικά η ομόφωνη άποψη ότι χρειάζεται εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και συμβουλές, για να βελτιωθούν τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, ώστε να συμβαδίζουν με την έννοια της Κυκλικής Οικονομίας. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες επεσήμαναν την ανάγκη για συνεργασία, που αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα στον τομέα της κυκλικής οικονομίας. Το σημαντικότερο σημείο που τόνισαν οι συμμετέχοντες είναι ότι η κυκλική οικονομία είναι μεγάλης αξίας, αλλά πρέπει να ανταποκρίνεται και στις ανάγκες και την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων, για να θεωρηθεί ένα βιώσιμο μοντέλο για το μέλλον της βιομηχανίας. Από την άλλη πλευρά, οι συμμετέχοντες ανέφεραν αρκετά παραδείγματα που δείχνουν ότι η κυκλική οικονομία είναι ευεργετική για το περιβάλλον και τα έσοδα.

2. Αξιολογήσεις από την ενασχόληση διαφόρων χωρών/ εταιριών με το Circulink

A) Ποια ήταν η αντίδραση/ ανταπόκριση των συμμετεχόντων στο έργο;

Σουηδία: Οι εταιρείες και οι οργανισμοί που συναντήσαμε κατά τη διάρκεια του έργου ήταν πολύ θετικοί και συνέβαλαν με τις απόψεις και σκέψεις τους. Επίσης, προσπάθησαν να συνδέσουν το Circulink με τη δική τους επιχείρηση. Δοκιμάσαμε μέρη των ασκήσεων, πραγματοποιήσαμε συζητήσεις και κάναμε διαλέξεις για το Circulink και την Κυκλική Οικονομία, η οποία έτυχε αποδοχής. Αυτό όμως που αποτέλεσε μεγάλο δίλημμα ήταν τα χρονικά περιθώρια για τους εκπροσώπους των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και οι ευκαιρίες τους να ολοκληρώσουν την εκπαίδευση με βάση ολόκληρο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Circulink. Μάθαμε ότι δυο θέματα που δε συμπεριλήφθηκαν στο έργο θεωρούνται μεγάλης σημασίας για τις εταιρείες: το πρώτο είναι η κρατική προμήθεια και το δεύτερο η Βιομηχανική Συμβίωση. Αυτό το συμπεριλάβαμε στο Τελικό Συνέδριο, καθώς και τη νέα Ευρωπαϊκή νομοθεσία για το οικονομικό σύστημα, που μπορεί να είναι σημαντική για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας. Επίσης, σύμφωνα με αυτό, αναπτύξαμε μια παρουσίαση για τα δυο συγκεκριμένα θέματα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Ισπανία: Οι εταιρείες, οι οργανισμοί και το Πανεπιστήμιο ενδιαφέρθηκαν πολύ για το έργο και μας έδωσαν θετική ανατροφοδότηση και βοήθεια. Μερικοί από τους εκπαιδευτικούς αποφάσισαν να συμπεριλάβουν το εκπαιδευτικό υλικό στις τάξεις τους με τους μαθητές.

Λόγω της κατάστασης με τον κορωνοϊό, υπήρξε μεγάλη ζήτηση για την πλατφόρμα του Circulink με τα εκπαιδευτικά μαθήματα, εφόσον μια τέτοια εκπαίδευση θα μπορούσε να προσεγγίσει περισσότερους εκπαιδευόμενους.

Πορτογαλία: Οι εταιρείες, οι οργανισμοί και οι επιχειρηματίες που συμμετείχαν στις εκδηλώσεις ενημέρωσης και την πιλοτική φάση ενδιαφέρθηκαν αρκετά για την Εκπαίδευση του Circulink. Επεσήμαναν τα «κυρίαρχα θέματα, ένας πολύ καλός τρόπος προσέγγισης τους» και τόνισαν ότι «δεν υπάρχουν πολλές εκπαιδευτικές προτάσεις στην αγορά και υπάρχει ακόμα έλλειψη γνώσεων σχετικά με την Κυκλική Οικονομία και τα Βιώσιμα Επιχειρηματικά Μοντέλα.» Επομένως, η εκπαίδευση του Circulink και τα σχετικά παραδοτέα έτυχαν μεγάλης αποδοχής, αλλά, από την άλλη πλευρά, υπογραμμίστηκε και η ανάγκη για «προσαρμογή της εκπαίδευσης στις ανάγκες των επιχειρήσεων», το ίδιο και για τις μελέτες περιπτώσεων που παρουσιάστηκαν στην εργαλειοθήκη του σεμιναρίου: «για να προσαρμοστούν οι μελέτες περιπτώσεων στον πελάτη/ εκπαιδευτές, εάν είναι εφικτό, χρησιμοποιήστε μελέτες περιπτώσεων που είναι κοντά στους πελάτες/ εκπαιδευόμενους που θα συμμετέχουν στο μάθημα». Η έλλειψη χρόνου για συμμετοχή σε ένα εκπαιδευτικό μάθημα είναι επίσης πρόβλημα. Μερικοί ενδιαφερόμενοι ανέφεραν «δεν είναι η καλύτερη στιγμή για συμμετοχή σε μια επίσημη εκπαίδευση, αλλά θα δω την μαθησιακή πλατφόρμα για αυτόνομη μάθηση». Επομένως, «μια σπονδυλωτή εκδοχή είναι πολύ καλή, γιατί μπορούμε να διαλέξουμε τα πιο κατάλληλα θέματα». Παρόλο που πολλοί εκπαιδευόμενοι ανέφεραν, όταν αξιολογούσαν την πιλοτική φάση, ότι έχασαν τα συνέδρια δια ζώσης, άλλοι επεσήμαναν τη «διαδικτυακή ευελιξία». Οι εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι πρότειναν την «ανάπτυξη περισσότερων διαδικτυακών δραστηριοτήτων και/ή την προσαρμογή των υφιστάμενων δραστηριοτήτων δια ζώσης σε διαδικτυακές», σε περίπτωση που διατηρηθεί 100% η

εμπειρία της αυτόνομης μάθησης. Κάτι τέτοιο μπορεί να βελτιώσει το επίπεδο ανταπόκρισης, επειδή η εκπαίδευση θα μπορεί να γίνει διαδικτυακά, προσαρμοσμένη στο ρυθμό του κάθε εκπαιδευόμενου.

Ιρλανδία: Οι συμμετέχοντες στην Ιρλανδία ήταν πολύ ενθουσιασμένοι και υποστηρικτικοί απέναντι στο έργο. Επεσήμαναν τη δυνατότητα του Circulink και της κυκλικής οικονομίας να παρέχουν ένα νέο μοντέλο σε εταιρείες σε αγροτικές περιοχές, οργανισμούς και κοινότητες, για την ανασυγκρότησή τους μετά την αναταραχή που προκάλεσε ο κορωνοϊός. Πολλές αγροτικές οικονομίες άρχισαν να βιώνουν τα πλήρη οφέλη της οικονομικής ανάκαμψης από την προηγούμενη οικονομική κρίση μόλις το 2008, επομένως υπάρχει αρκετή απαισιοδοξία για το μέλλον των αγροτικών επιχειρήσεων, λόγω των οικονομικών συνεπειών από τις απαγορεύσεις κυκλοφορίας στην πανδημία. Παρόλο που αυτό αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, το θετικό που προέκυψε είναι ότι οι επιχειρήσεις και οι κοινοτικές ομάδες θα μπορούσαν να υιοθετήσουν τις αρχές και τα μοντέλα της κυκλικής οικονομίας και κοινωνικής οικονομίας, για να επαναξιολογήσουν τις αξίες της αγροτικής οικονομίας και να εμπλέξουν τις επιχειρήσεις στην επίτευξη ενός κοινωνικού αντίκτυπου και την αντιμετώπιση μερικών κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζητημάτων, που επηρεάζουν τις αγροτικές κοινότητες στο παρόν στάδιο, παρά να επιστρέψουν απλά πίσω σε γραμμικά επιχειρηματικά μοντέλα και να έχουν το κέρδος στο επίκεντρο της στρατηγικής τους. Υπήρχε μια γενική ομοφωνία ότι με τη σωστή τοπική υποστήριξη, υπάρχει η δυνατότητα η κυκλική οικονομία να έχει θετικό αντίκτυπο στις τοπικές επιχειρήσεις και τις τοπικές κοινότητες.

Κύπρος: Οι συμμετέχοντες στην Κύπρο ήταν ικανοποιημένοι με το εκπαιδευτικό υλικό και το έργο. Γενικά, λάβαμε θετική ανατροφοδότηση. Αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα του διαδικτυακού υλικού, εκτίμησαν το εκπαιδευτικό υλικό, τις μελέτες περιπτώσεων και τα παραδείγματα, αλλά ήταν λιγότερο καταφατικοί για την ισορροπία ανάμεσα σε θεωρία και πρακτική που παρουσιάστηκε στις ενότητες. Η πλειοψηφία των ενδιαφερομένων συμφώνησε ότι το περιεχόμενο και οι δραστηριότητες ήταν σαφή και καλά δομημένα. Ο ρυθμός και το επίπεδο του περιεχομένου ήταν εύκολο να ακολουθηθούν, λόγω των ξεκάθαρων περιγραφών.

B) Ποιες ευκαιρίες/ δυσκολίες είχαν οι συμμετέχοντες;

Σουηδία: Οι βασικές ευκαιρίες που αναφέρθηκαν ήταν:

1. είσαι σε θέση να δεις ποιους τομείς έχεις ήδη δουλέψει και να τους συνδέσεις με την κυκλική οικονομία
2. το εκπαιδευτικό υλικό είναι συζητήσιμο με δραστηριότητες που συνδέονται με τις πραγματικές συνθήκες των εταιρειών/ οργανισμών.
3. μπορείς να επιλέξεις μέρη της εκπαίδευσης.

Οι βασικές δυσκολίες που προέκυψαν ήταν:

1. είναι δύσκολο να βρεις χρόνο για μια τέτοια εκτενή εκπαίδευση
2. αυτοί που εκπροσωπούσαν εταιρείες δεν ήταν πάντα μέλη της ανώτερης διοίκησης και δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν τις ευκαιρίες για δοκιμή σε μεγαλύτερη κλίμακα.

3. η ωριμότητα/ γνώσεις για την Κυκλική Οικονομία μέσα στην εταιρεία ήταν λίγες και η σύνδεση μιας νέας επιχειρηματικής στρατηγικής με την εταιρεία ήταν δύσκολη.

Ισπανία. Όπως έχουμε αναφέρει, η βασική ομάδα-στόχος μας ήταν οι εκπαιδευτές ΕΕΚ, οι οποίοι έδειξαν ενδιαφέρον να εφαρμόσουν την εκπαίδευση στην τάξη με τους μαθητές τους.

Ευκαιρίες:

- 1.- Νέα προσέγγιση με καινοτόμο εκπαιδευτικό υλικό στην Κυκλική Οικονομία.
- 2.- Αυτόνομη μάθηση μέσω της πλατφόρμας του Circulink.
- 3.- Διαδραστικές, πρακτικές και ρεαλιστικές δραστηριότητες και μελέτες περιπτώσεων.
- 4.- Να είναι πιο κοντά στις ανάγκες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.

Δυσκολίες:

- 1.- να εφαρμοστούν οι γνώσεις σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.
- 2.- να βρεθεί χρόνος για μάθηση.

Πορτογαλία:

Ευκαιρίες:

1. Μια καλή οπτική για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
2. Γνωρίζεις νέα άτομα, μαθαίνεις για νέα σύγχρονα θέματα (βιωσιμότητα, κυκλική οικονομία)
3. Μελέτες περιπτώσεων
4. Εξ αποστάσεως μάθηση
5. Ευαισθητοποίηση για την κυκλική οικονομία και την εφαρμογή της στους επιχειρηματικούς τομείς
6. Σπονδυλωτή προσέγγιση

Δυσκολίες:

1. Δεν υπάρχει αρκετός χρόνος να εξεταστούν όλες οι μελέτες περιπτώσεων εις βάθος
2. Περιορισμοί λόγω κορωνοϊού
3. Να υπάρχει μια ενότητα που να εστιάζει στην «Εισαγωγή στην Κυκλική Οικονομία»
4. Να περιλαμβάνονται πληροφορίες για υφιστάμενη οικονομική στήριξη για τη μετάβαση μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κυκλική Οικονομία
5. Χρόνος για παρακολούθηση της εκπαίδευσης
6. Καμία εξουσία για απόφαση/ εφαρμογή στρατηγικών κυκλικής οικονομίας στην εταιρεία.

Ιρλανδία: Κατά τη διάρκεια της πιλοτικής εφαρμογής μας, οι εμφανείς δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε οφείλονταν στις απαγορεύσεις κυκλοφορίας, λόγω των αυξημένων περιστατικών κορωνοϊού στην Ιρλανδία. Στην αρχή, το πλάνο μας ήταν να κάνουμε αυτή την εκπαίδευση δια

ζώσης, να διασφαλίσουμε ότι όλοι οι συμμετέχοντες θα εμπλέκονταν ενεργά σε κάθε σεμινάριο και να δημιουργήσουμε ένα χώρο όπου θα μπορούσαν να μοιραστούν ιδέες και εμπειρίες. Δυστυχώς, μετά την πρώτη μας συνάντηση σε ένα τοπικό κέντρο νεολαίας, ανακοινώθηκαν νέα περιοριστικά μέτρα στην Ιρλανδία και έτσι η πιλοτική δοκιμή έπρεπε να γίνει διαδικτυακά. Αν και είχαμε ένα καλό επίπεδο συμμετοχής, η εμπειρία δεν ήταν ίδια για όλους τους συμμετέχοντες. Μερικοί συμμετέχοντες που ζούσαν σε αγροτικές περιοχές δεν είχαν καλή πρόσβαση στο διαδίκτυο, για να μπορούν να έχουν ανοικτή την κάμερα τους κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών σεμιναρίων. Αυτή η περιορισμένη επαφή στα διαδικτυακά σεμινάρια δε μπορεί να προσομοιάσει καθόλου με τη φυσική κοινωνικοποίηση που επιτυγχάνεται με ένα καφέ σε μια συνάντηση δια ζώσης. Επίσης, μερικοί συμμετέχοντες ήταν ασυνεπείς στην παρακολούθηση των σεμιναρίων, οπότε κι αυτό ήταν ακόμα μια δυσκολία που προέκυψε. Τέλος, λόγω του ότι η εκπαίδευση γινόταν διαδικτυακά με ευκαιρίες αυτόνομης μελέτης, οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι θα το έβρισκαν καλό να καθοδηγούνται σε όλο το περιεχόμενο του προγράμματος και επομένως θα χρειάζονται περισσότερο χρόνο να δουν όλο το υλικό. Ωστόσο, προέκυψαν ευκαιρίες για μελλοντικές συνεργίες σε τοπικό επίπεδο από συμμετέχοντες που παρακολούθησαν και συνέβαλαν. Υπάρχει και η υποστήριξη για τη διοργάνωση σεμιναρίων δια ζώσης στην κοινότητα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες (2021), ώστε να συμμετέχουν οι φορείς τοπικής κοινότητας στην υποστήριξη μερικών έργων κυκλικής οικονομίας που συζητήθηκαν στις συναντήσεις, συμπεριλαμβανομένης και της εμπλοκής μελών του τοπικού Men's Shed (κοινωνική ομάδα για άντρες ηλικιακά μεγαλύτερους) για την ανάπτυξη ενός σεμιναρίου επιδιόρθωσης στην κοινότητα και τη διεξαγωγή ενός έργου αναβαθμιστικής ανακύκλωσης με μαθητές της περιοχής.

Κύπρος:

Ευκαιρίες

- Οι ενότητες έχουν καλή δομή.
- Διαδραστικές διαδικτυακές αξιολογήσεις (Έλεγχος των γνώσεων)
- Το εκπαιδευτικό υλικό είναι χρήσιμο και περιέχει πρακτικά παραδείγματα και μελέτες περιπτώσεων.
- Το διαδικτυακό περιβάλλον περιλαμβάνει μια λίστα με επιπρόσθετες πηγές που είναι πολύ χρήσιμη, εάν θέλεις να μάθεις περισσότερα για τα θέματα.
- Χρήσιμες συμβουλές και γνώσεις για την ανάπτυξη Πρωτοβουλιών Κυκλικής Οικονομίας.
- Εύκολη πρόσβαση στην ιστοσελίδα του CIRCULINK και το διαδικτυακό περιβάλλον.

Δυσκολίες

- Περισσότερα πρακτικά παραδείγματα για κάθε βήμα
- Περισσότερα παραδείγματα στρατηγικών Κυκλικής Οικονομίας για Μικρομεσαίες επιχειρήσεις

C) Πώς βλέπουν οι εταιρείες τη συνέχιση των εργασιών του Circulink για την Κυκλική Οικονομία;

Συηδία: Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Folkuniversitetet, βλέπουμε ότι το υλικό του έργου μπορεί να γίνει μέρος των μελλοντικών εκπαιδεύσεων του Πανεπιστημίου και μέρος ενός

ολόκληρου μαθήματος. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Gävle, βλέπουμε δυνατότητα ανάπτυξης και δημιουργίας τοπικών έργων για την Κυκλική Οικονομία και έχουν γίνει ήδη συναντήσεις συνεργασίας με το HIG και την περιοχή. Έχουν υποβληθεί πολλές αιτήσεις για τα εκπαιδευτικά και πρακτικά έργα που συνδέονται με την Κυκλική Οικονομία. Μεταξύ άλλων, πιστεύουμε ότι το Circulink μπορεί να συνδεθεί και να χρησιμοποιηθεί περαιτέρω μέσω της συνεργασίας μας με το Πανεπιστήμιο Chalmers, το οποίο έχει επίσης φτιάξει ένα εκπαιδευτικό πακέτο, αν και αυτή δεν είναι η βασική κίνηση. Το Πανεπιστήμιο Gavlegårdarna έχει δηλώσει ότι το 2021 θα θέσει το ζήτημα μιας εκπαίδευσης στην Κυκλική Οικονομία για το προσωπικό και θα το συνδέσει με την περιβαλλοντική εκπαίδευση που θα γίνει. Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ενδιαφέρονται να χρησιμοποιήσουν το υλικό, αλλά δεν έχουν δοθεί υποσχέσεις, ούτε έχουν ληφθεί αποφάσεις. Επίσης, θα συνεχίσουμε την προσπάθεια μας να επαναφέρουμε την επένδυση του δήμου στις «Βιώσιμες Επιχειρήσεις», όπου μέρη του Circulink θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν ως υλικό προς συζήτηση ή ως σειρά διαλέξεων.

Ισπανία: Όλοι οι ενδιαφερόμενοι εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να χρησιμοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό του έργου CIRCULINK, γιατί το θεωρούν χρήσιμο για τους εκπαιδευτές και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τόνισαν τη χρησιμότητα της πλατφόρμας του Circulink λόγω της κατάστασης με τον κορωνοϊό.

1.- Συνεργασία με το Εμπορικό Επιμελητήριο ή την Κυβέρνηση της Aragon για να προσφέρουν αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

2.- Το εκπαιδευτικό υλικό του Circulink θα είναι μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος του Τμήματος Εκπαίδευσης του Δημοτικού Συμβουλίου της Zaragoza, που ονομάζεται Zaragoza Dinamica στο πεδίο της Κυκλικής Οικονομίας, με στόχο τη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργοδοτών και εργοδοτούμενων στις βιομηχανικές μας επιχειρήσεις.

3.- Θα παρέχουμε σεμινάρια σε επιχειρηματίες που δουλεύουν στον περιβαλλοντικό τομέα.

Πορτογαλία: Οι ενδιαφερόμενοι του Circulink φάνηκαν θετικοί για τα αποτελέσματα του έργου και δήλωσαν ότι ήταν πρόθυμοι να «διαδώσουν τα νέα», παρακινώντας κι άλλους να παρακολουθήσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Η πλειοψηφία διαπίστωσε την ανάγκη και τη χρησιμότητα μιας μετάβασης στην Κυκλική Οικονομία, αλλά δεν έχουν τη βασική εξουσία για να λαμβάνουν αποφάσεις και να αλλάξουν τους τρόπους εργασίας. Παρόλ' αυτά, οι επιχειρηματίες βλέπουν το έργο ως «μια ευκαιρία» να αρχίσουν νέες επιχειρήσεις και να ανοίξουν ορίζοντες: η ανακατασκευή παλιών επίπλων από την τοπική κοινότητα ήταν ένα από τα παραδείγματα που δόθηκαν. Η δραστηριότητα του Circulink με τον Καμβά Βιώσιμων Επιχειρηματικών Μοντέλων (SBMC) βοήθησε να σχεδιαστεί αυτή η επιχειρηματική ιδέα.

Η Ακαδημία ISQ δεσμεύτηκε επίσης να κοινοποιήσει την εκπαίδευση του Circulink στην επίσημη της ιστοσελίδα, ώστε οι πελάτες να μπορούν να μάθουν περισσότερα για το θέμα και να έχουν δωρεάν πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Ιρλανδία: Με τα παραδείγματα που δόθηκαν πιο πάνω, είναι σαφές ότι υπάρχει στήριξη στην κοινότητα μας για ομάδες, οργανισμούς και εταιρείες, ώστε να συνεχίσουν να συνεργάζονται και

να αναπτύσσουν έργα κυκλικής οικονομίας, ως αποτέλεσμα του έργου Circulink. Ωστόσο, υπάρχει η αίσθηση ότι οι συμμετέχοντες θα προτιμούσαν να συναντηθούν και να αναπτύξουν τέτοια έργα από κοντά, στην κοινότητα. Ως εκ τούτου, υπάρχει μειωμένο ενδιαφέρον για συνέχιση της συνεργασίας τους μέσω διαδικτυακών πλατφορμών και μέσων, με τους συμμετέχοντες να προτιμούν «να περιμένουν μέχρι το καλοκαίρι», ελπίζοντας ότι θα συναντηθούμε ξανά δια ζώσης.

Κύπρος: Η πλειοψηφία των ενδιαφερομένων εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για τα αποτελέσματα του έργου και σημείωσαν ότι είναι πρόθυμοι να συμπεριλάβουν μέρος του εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαίδευσή τους. Επιπλέον, το Εμπορικό Επιμελητήριο και άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να χρησιμοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό για μελλοντικά σεμινάρια και δραστηριότητες.

3. Οι διάφορες περιοχές πήραν πρωτοβουλίες για συνεργασία με άλλα έργα που συνδέονται με την κυκλική οικονομία;

A) Ποιες άλλες πρωτοβουλίες εντοπίστηκαν; Αναπτύχθηκε οποιαδήποτε συνεργασία μεταξύ τους;

Σουηδία: Μια συνεργασία που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του έργου είναι με το Πανεπιστήμιο της Gävle. Εκεί ο Stephen Hinton, σε συνεργασία με τον Σουηδικό Οργανισμό Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, δημιούργησε υλικό που συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με το Circulink. Γίνονται συζητήσεις μέσα στις εταιρείες για επτά επιχειρηματικά μοντέλα:

1. *Επάρκεια:* Οι καταναλωτές περιορίζουν την κατανάλωση τους με ή χωρίς τη βοήθεια των εταιρειών.
2. *Βιοοικονομία:* Η φύση κάνει τη δουλειά ξανά και ξανά.
3. *Το προϊόν ως υπηρεσία:* Πουλήστε λειτουργίες αντί προϊόντα. Η ευθύνη του προϊόντος βαρύνει τον πωλητή.
4. *Αποδοτική χρήση πόρων:* χρήση πόρων και ενέργειας που μειώνει τα απόβλητα.
5. *Σχέδιο για κυκλικότητα:* Σχεδιάστε με τρόπο που τα προϊόντα να διαρκούν περισσότερο και να μπορούν να επανασχεδιαστούν.
6. *Παράταση του κύκλου ζωής ενός προϊόντος:* Επαναχρησιμοποίηση, επιδιόρθωση, ανακαίνιση, που διατηρεί την αξία ενός προϊόντος.

Οι σχέσεις ανάμεσα στο Circulink και το έργο του HIG βασίζονται στα ίδια θεμέλια:

- Ποιο είναι το πρόβλημα; (π.χ. Επάρκεια – η κατανομή πόρων ανά άτομο είναι μη βιώσιμη)
- Τι θα είναι σε ζήτηση στο μέλλον και γιατί;
- Ποια οφέλη μπορεί να έχει για την κοινωνία και το άτομο (οικογένεια);
- Τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την περιοχή μας συγκεκριμένα;
- Τι προκλήσεις αντιμετωπίζουμε ως επιχειρηματίες, κοινωνία και άτομα;

Σημαντικά ζητήματα είναι:

Πώς μπορούμε μέσω της εκπαίδευσης/ συζητήσεων/ συνεργασιών να ωθήσουμε τις επιχειρήσεις, οργανισμούς, δήμους προς μια μετάβαση στην κυκλική οικονομία;

Τι πλεονεκτήματα έχει η περιοχή μας για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας;

Πώς οργανώνεις τις εργασίες για μετάβαση προς την κυκλική οικονομία;

Πώς οι δήμοι και οι περιοχές χρησιμοποιούν την προμήθεια ως εργαλείο, για να κινήσουν το ενδιαφέρον των εταιρειών και να ηγηθούν της μετάβασης στην κυκλική οικονομία; *

Ακόμα μια σημαντική συνεργασία που χρησιμοποιήθηκε στο έργο είναι η πρωτοβουλία του δήμου για «Βιώσιμη Επιχειρηματικότητα». Εδώ και πολλά χρόνια, ο δήμος συγκέντρωνε επιχειρηματίες στην Gävle για να συζητήσει για τη βιωσιμότητα, τα περιβαλλοντικά ζητήματα και την κυκλική οικονομία. Δυστυχώς, αυτό σταμάτησε κατά τη διάρκεια του έργου λόγω έλλειψης πόρων, επομένως οι ευκαιρίες συνεργασίες περιορίστηκαν σε μια διάλεξη με πρωινό για το έργο Circulink. Χάρη στο έργο, ωστόσο, υπάρχει μια πρόταση εμείς στην Gästrike Återvinnare να επαναφέρουμε τις εργασίες αυτές μαζί με το δήμο.

Η Τρίτη συνεργασία που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του έργου είναι με το Πανεπιστήμιο Folkuniversitetet, όπου κάναμε μια εισαγωγική εκπαίδευση για τους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα. Οι συμμετέχοντες θεώρησαν ότι το εκπαιδευτικό υλικό θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για το νέο τους πρόγραμμα μαθημάτων στη Βιωσιμότητα και Κυκλική Οικονομία.

Λόγω του έργου Circulink, το ζήτημα της Κυκλικής Οικονομίας έγινε πολύ πιο σημαντικό όταν αναπτύχθηκε το νέο WMP (Kretsloppsplan) και μια αντιπροσωπεία από σχεδόν όλα τα τμήματα των δήμων στην Gävle άρχισε να δημιουργεί ένα δίκτυο, με στόχο να αναπτύξει ένα ομαδικό έργο προμελέτης για το πώς η Κυκλική Οικονομία μπορεί να εφαρμοστεί στο περιβάλλον του δήμου, σε κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις διαφορετικές οπτικές των τμημάτων.

* Πηγή: Κυκλικά Οικονομικά και Περιφερειακή Ανάπτυξη, Πανεπιστήμιο της Gävle.

Ισπανία:

A.- Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Zaragoza για χρήση του υλικού στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα για την εκπαίδευση των εκπαιδευτών ΕΕΚ.

B.- Συνεργασία με (<http://circularsocietylabs.unizar.es/>) το εργαστήριο Κυκλικής Κοινωνίας με μια σειρά εργασιών που συνδέονται με τη βιώσιμη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη στην επαρχία της Teruel, μέσα στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας που συμβαδίζει με την Ατζέντα του 2030 (2015, UN).

Γ. Συνεργασία με το δημοτικό συμβούλιο της Zaragoza, το Τμήμα Εκπαίδευσης για απασχόληση, Zaragoza Dinámica (εκπαιδευτικά προγράμματα).

Πορτογαλία: Το ISQ R+Di Unit που συμμετείχε στην υπηρεσία «Κουπόνι Κυκλικής Οικονομίας» (“Circular Economy Coupon”) – μια εθνική επιχορηγημένη στρατηγική για στήριξη της μετάβασης των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κυκλική Οικονομία – μελετάει την πιθανότητα να συμπεριλάβει την εκπαίδευση του Circulink στην προσφορά του για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, ως επιβράβευση. Αυτή η υπηρεσία συμβουλευτικής βρίσκει στρατηγικές για την κυκλική οικονομία, σχέδιο δράσης και τεχνική υποστήριξη για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Επίσης στοχεύει στην εφαρμογή λύσεων που προέρχονται από τη γενική στρατηγική για μια κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής των συστημάτων διαχείρισης ενέργειας ISO 50001 και των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης ISO 14001. Οπότε, η εκπαίδευση του Circulink μπορεί να είναι μια καλή πρόταση, για να συμπεριληφθεί σε αυτό το «πακέτο συμβουλευτικών υπηρεσιών», υποστηρίζοντας τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις σε αρκετά επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης και της εκπαίδευσης.

Ιρλανδία: Καθόλη τη διάρκεια των συνομιλιών που είχαμε με τους συμμετέχοντες που ολοκλήρωσαν το πρόγραμμα, αναφέρθηκαν συγκεκριμένα παραδείγματα, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης LEADER και της πρόσβασης σε τοπικά δίκτυα οικότουρισμού. Ωστόσο, αυτά τα δίκτυα και προγράμματα δεν εστιάζουν συγκεκριμένα στην Κυκλική Οικονομία και, εάν αναλογιστούμε ότι η Κυκλική Οικονομία δεν είναι ακόμα προτεραιότητα πολιτικής για την Ιρλανδική Κυβέρνηση και δεν υπάρχει ένα εθνικό πλαίσιο πολιτικής για δραστηριότητες Κυκλικής Οικονομίας, τότε καταλαβαίνουμε πιο εύκολα πόση πρόοδο έχει να κάνει ακόμα η Ιρλανδία στο συγκεκριμένο θέμα. Κι εδώ υπήρχαν μερικά συγκεκριμένα τοπικά παραδείγματα φιλικών προς το περιβάλλον ή οικολογικών επιχειρήσεων που θεωρήθηκαν ενεργές στην κοινότητα, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων με μηδενικά απόβλητα και επιχειρήσεων χωρίς συσκευασίες. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν οποιαδήποτε παραδείγματα οργανισμών ή εταιρειών που χρησιμοποιούν κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα στη λειτουργία τους, στοιχείο που είναι σημαντικό.

Κύπρος: Μια συνεργασία που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του έργου ήταν με τον οργανισμό Phoenix, μια κοινωνική επιχείρηση στη Λευκωσία, που είναι πρόθυμη να εφαρμόσει Πρωτοβουλίες Κοινωνικής Καινοτομίας με μετανάστες και πρόσφυγες. Επιπλέον, πολλές εταιρείες, άτομα και δημόσιοι φορείς, εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους για περαιτέρω συνεργασία. Επίσης, βασικοί ενδιαφερόμενοι ζήτησαν την άδεια μας, για να κοινοποιήσουν το υλικό στους οργανισμούς τους.

B) Πώς βλέπουν οι εταιρείες το γεγονός ότι ένα έργο όπως το Circulink μπορεί να συνεχίσει να συμβάλλει στην κυκλική οικονομία, ακόμα και μετά την ολοκλήρωσή του;

Σουηδία: Οι εταιρείες και οι οργανισμοί που συναντήσαμε δυσκολεύτηκαν να δουν πώς το έργο μπορεί να συνεχίσει να συνεισφέρει μετά την ολοκλήρωσή του. Χρειάζεται ένα δυναμικό σε λειτουργία, για να δημιουργεί συζητήσεις και να έχει την ευθύνη της εκπαίδευσης. Το έργο θα ζήσει σε κάποιο βαθμό λόγω του Πανεπιστημίου Folkuniversitetet, που θα χρησιμοποιήσει το εκπαιδευτικό υλικό στα μαθήματα του. Μια επιπλέον πτυχή που συζητήθηκε ήταν: εάν η συνεργασία «Βιώσιμη επιχειρηματικότητα» συνεχίσει, το εκπαιδευτικό υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέρος των δραστηριοτήτων για ενίσχυση των γνώσεων και ως βάση για συζήτηση. Αυτοί που είχαν ήδη την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε διάφορα πλαίσια του έργου έχουν αποκτήσει αυξημένες γνώσεις/ αντίληψη της Κυκλικής Οικονομίας.

Ισπανία: οι οργανισμοί θα ήθελαν να ενσωματώσουν το έργο ως ένα εκπαιδευτικό εργαλείο για τη βελτίωση των γνώσεων τους στην Κυκλική Οικονομία, ώστε να προσεγγίσουν περισσότερα δίκτυα και άλλες επιχειρήσεις.

α.- το εκπαιδευτικό υλικό του έργου Circulink θα είναι μέρος του γενικού εκπαιδευτικού προγράμματος για την Κυκλική Οικονομία που θα παρέχεται στο Τμήμα της Zaragoza Dinamica (Δημοτικό Συμβούλιο της Zaragoza), ώστε να προωθηθεί η απασχόληση για να βρεθούν νέες προσεγγίσεις και ευκαιρίες.

β.- Zaragoza Activa (Τμήμα του Δημοτικού Συμβουλίου της Zaragoza). Είναι μια καλή ευκαιρία για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της να δημιουργήσουν συνεργίες και δικτύωση μέσω των σεμιναρίων του Circulink, χρησιμοποιώντας τις μελέτες περιπτώσεων ως βέλτιστες πρακτικές.

Πορτογαλία: Οι οργανισμοί, εκπαιδευτές και φοιτητές με τους οποίους επικοινωνήσαμε κατά τη διάρκεια ζωής του έργου θεωρούν τα αποτελέσματα του έργου ως προστιθέμενη αξία που βοηθά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για την Κυκλική Οικονομία με πολλούς τρόπους:

- 1) Η εκπαίδευση του Circulink μπορεί να συμπεριληφθεί στην υποχρεωτική εκπαίδευση για εταιρείες (στην Πορτογαλία όλες οι εταιρείες, βάσει νόμου, πρέπει να προσφέρουν στους εργοδοτούμενους τους τουλάχιστον 40 ώρες συνεχούς εκπαίδευσης).
- 2) Οι εκπαιδευτές ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για την εργαλειοθήκη του Circulink και τις εκπαιδευτικές μεθοδολογίες. Αυτό το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί/ να συμπεριληφθεί στην εκπαίδευση τους, εμπλουτίζοντας τις συζητήσεις που προκύπτουν με νέα πρακτικά παραδείγματα, θεωρητικό περιεχόμενο, δραστηριότητες, κ.α.
- 3) Οι φοιτητές (από τα Πανεπιστήμια) / οι επιχειρηματίες ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για νέες ιδέες επιχειρηματικού μοντέλου και εξέφρασαν την προθυμία τους να συνεχίσουν να ασχολούνται με τον χώρο συνεργασίας του Circulink, για δικτύωση και ευκαιρίες συνεργασίας.

Όλοι αυτοί συμφώνησαν ότι το Circulink συνέβαλε στην ενίσχυση των γνώσεων τους για την Κυκλική Οικονομία και ήταν πρόθυμοι να «προτείνουν την εκπαίδευση σε άλλα άτομα».

Ιρλανδία: Οι συμμετέχοντες στο πιλοτικό πρόγραμμα πιστεύουν ότι μπορεί να δημιουργηθεί μια επιτροπή Κυκλικής Οικονομίας στην τοπική μας κοινότητα και να αναπτυχθούν μερικά έργα κυκλικής οικονομίας τοπικά, με πρόσβαση σε χρηματοδότηση από τοπικές εταιρείες ανάπτυξης και με τη χρήση του υλικού του Circulink για την διεύρυνση των γνώσεων της κοινότητας στην κυκλική οικονομία. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι θεώρησαν το πρόγραμμα πολύ λεπτομερές για το χρόνο που μπορούσαν να αφιερώσουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και θα ήταν καλό να υπήρχε μια σειρά ειδικών σεμιναρίων σε όλη τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού χρόνου, για να καλύψει όλο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με λεπτομέρεια. Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν επίσης ότι το υλικό του Circulink πρέπει να κοινοποιηθεί στους περιφερειακούς παροχείς εκπαίδευσης, τις εταιρείες τοπικής ανάπτυξης και τα οικολογικά δίκτυα, για να το χρησιμοποιήσουν για να προωθήσουν την κυκλική οικονομία σε φοιτητές, επιχειρήσεις και μέλη της κοινότητας στα δίκτυα τους.

Κύπρος: Μερικοί οργανισμοί σημείωσαν ότι είναι βοηθητικό το γεγονός ότι μπορούν να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε όλο το υλικό μέσω της ιστοσελίδας μετά την ολοκλήρωση του έργου. Οι

συμμετέχοντες ανέφεραν επίσης ότι θα χρησιμοποιήσουν μερικά από τα αποτελέσματα του έργου για εκπαίδευση και ανάπτυξη ικανοτήτων. Η εργαλειοθήκη και οι διδακτικές μεθοδολογίες του Circulink είχαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους εκπαιδευτές. Με νέα πρακτικά παραδείγματα, θεωρητικό περιεχόμενο, δραστηριότητες, κ.α. αυτό το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί/ να συμπεριληφθεί στα σεμινάρια τους.

Γ) Ποιους παράγοντες επιτυχίας θεωρούν οι εταιρείες πιο σημαντικούς για να επιτύχουν την εφαρμογή/ βελτίωση των κυκλικών εναλλακτικών;

Σουηδία: Εδώ υπήρχαν πολλές διαφορετικές απόψεις και εισηγήσεις για το τι χρειάζεται μια εταιρεία/ οργανισμός για να μπορεί να γίνει πιο κυκλική/ ος. Αυτά ήταν τα πιο κοινά:

1. Καταναλωτική συνείδηση: η εταιρεία μπορεί να αλλάξει κατεύθυνση και να αναλάβει περισσότερες πρωτοβουλίες Κυκλικής Οικονομίας, εάν ο καταναλωτής έχει αντίληψη και επιλέγει από μια οπτική βιωσιμότητας.
2. Απόδοση επιχειρηματικών στρατηγικών: οι εταιρείες/ οργανισμοί να βλέπουν ότι οι κυκλικές εναλλακτικές αποδίδουν τόσο οικονομικά όσο και σε ότι αφορά τους πελάτες.
3. Περιβαλλοντική αφύπνιση: αντίληψη για το πώς οι άνθρωποι και οι ενέργειες τους επηρεάζουν το τοπικό και το παγκόσμιο περιβάλλον.
4. Διακυβέρνηση/ στήριξη από το κράτος: εάν πληρώσει για την επιλογή μιας νέας πορείας, περισσότεροι άνθρωποι θα την επιλέξουν.
5. Το επίπεδο γνώσεων στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις: εάν είναι να επιβιώσει μια εταιρεία στο μέλλον, πρέπει να καλλιεργήσουμε τις γνώσεις του προσωπικού της.
6. Συνεργασία μεταξύ των εταιρειών, δήμων, περιοχών και του εκπαιδευτικού συστήματος: χρειάζεται ένα φόρουμ για τεχνική ανάπτυξη, νέο σχεδιασμό, συζήτηση και έρευνα για την επιτυχία.

Ισπανία: Εισηγήσεις από τοπικούς οργανισμούς που ασχολούνται με την Κυκλική Οικονομία:

α.- Η κυκλική οικονομία συμβαδίζει με την αποδοτικότητα στη χρήση των πόρων που έχουμε. Ας μην εκμεταλλευτούμε ξανά αυτό που είναι ακόμα διαθέσιμο στη φύση.

β.- Σχόλιο από ιδιωτικό τεχνολογικό κέντρο AITIP, με κρατικές αρμοδιότητες και συνεργασίες με όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής κοινότητας, καθώς και σε διεθνές επίπεδο, κυρίως με Αμερική και Ασία: για εμάς, η κυκλική οικονομία είναι ένας θεμελιώσης πυλώνας, βασικά μαζί με την ψηφιοποίηση, είναι οι δυο άξονες που έχουμε καθορίσει ως στρατηγική ενδιάμεσα και μακροπρόθεσμα.

Πορτογαλία: Κατά τη διάρκεια της πιλοτικής εκπαίδευσης, μπορούσαμε να συλλέξουμε ανεπίσημα μερικές απόψεις από δραστηριότητες καταιγισμού ιδεών. Και οι δυο ενημερωτικές εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Πορτογαλία ήταν μια καλή ευκαιρία εξερεύνησης μερικών ιδεών για τους παράγοντες επιτυχίας στην εφαρμογή μιας στρατηγικής κυκλικής οικονομίας:

1. Γνώσεις, ευαισθητοποίηση από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων μέχρι τους καταναλωτές (κοινωνία των πολιτών). Οι εκστρατείες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης συνεχίζουν να είναι σημαντικές για την εφαρμογή (και τη διατήρηση με τον καιρό) οποιασδήποτε προσέγγισης κυκλικής οικονομίας.

2. Οικονομική υποστήριξη, κίνητρα. Πρόσβαση στα προγράμματα R+Di, χαμηλότεροι φόροι, οικονομικά κίνητρα για την αποδοτικότητα στην ενέργεια/ πόρους (για εταιρείες και καταναλωτές).
3. Πλατφόρμες συνεργασίας. Οι εταιρείες πρέπει να θεωρήσουν την Κυκλική Οικονομία ως μια στρατηγική ωφέλιμη για όλους και όχι ως μια ανταγωνιστική στρατηγική.
4. Απόβλητα = αξία. Για ακόμα μια φορά χρειάζεται ευαισθητοποίηση. Όχι μόνο από την πλευρά των καταναλωτών, αλλά και από την πλευρά του παραγωγού.
5. Νέοι νόμοι. Διακυβέρνηση που να υποστηρίζει ενέργειες βιωσιμότητας, οικολογική ενέργεια, να επιβραβεύει τις πιο οικολογικές εταιρείες. Να ελέγχει τον Ευρωπαϊκό Κατάλογο Αποβλήτων για να ενθαρρύνει την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων (και τη βιομηχανική συμβίωση).

Ιρλανδία: Ίσως αυτό να αφορά το προφίλ των ομάδων και ατόμων που συμμετείχαν στην πιλοτική μας δοκιμή, ωστόσο, επικράτησε μια γενική ομοφωνία μεταξύ των συμμετεχόντων ότι για την θέσπιση δραστηριοτήτων κυκλικής οικονομίας σε αγροτικές κοινότητες στην Ιρλανδία, χρειάζεται μια ισχυρή στήριξη από την κοινότητα. Ως εκ τούτου, οι ιδέες που μοιράστηκε η ομάδα ήταν οι εξής:

1. Δημιουργία μιας τοπικής επιτροπής για να στηρίζει την κυκλική οικονομία.
2. Διοργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων για την εκπαίδευση όλων των κοινοτήτων στην κυκλική οικονομία.
3. Συμμετοχή των τοπικών σχολείων και γηροκομείων στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας ως ένα έργο μεταξύ των γενεών.
4. Δημιουργία τοπικών συνεργασιών μεταξύ των μελών της κοινότητας και επιχειρηματικών πυλώνων.
5. Επανεπένδυση κερδών από έργα για τη διασφάλιση του κοινωνικού αντίκτυπου της πρωτοβουλίας σε τοπικό επίπεδο.
6. Προώθηση κυκλικής οικονομίας στις νεότερες γενιές.

Κύπρος: Μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε ανεπίσημα μερικές απόψεις από δραστηριότητες καταιγισμού ιδεών κατά τη διάρκεια της πιλοτικής εκπαίδευσης. Οι δύο ενημερωτικές εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο αποτέλεσαν μια εξαιρετική ευκαιρία για συζήτηση μερικών ιδεών σχετικά με τους παράγοντες επιτυχίας για την εφαρμογή μιας στρατηγικής κυκλικής οικονομίας:

- Δημιουργία μιας τοπικής επιτροπής για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας.
- Διοργάνωση σεμιναρίων και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων με σκοπό την ενημέρωση ολόκληρων των κοινοτήτων για την Κυκλική Οικονομία.
- Δημιουργία τοπικών συνεργασιών μεταξύ των μελών μιας κοινότητας και των επιχειρηματικών πυλώνων.
- Για την επίτευξη της προόδου, μια συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων, δήμων, περιοχών και του εκπαιδευτικού συστήματος χρειάζεται ένα φόρουμ για τεχνολογική ανάπτυξη, νέο σχεδιασμό, διάλογο και έρευνα.

4. Τι πρωτοβουλίες ανακαλύφθηκαν που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως έμπνευση για άλλες εταιρείες;

Η Swe έχει συγκεντρώσει πολλά παραδείγματα στη διαδικτυακή πλατφόρμα. Επισκεφθείτε το [Συνεργατικές προσεγγίσεις για τη σύνδεση των πρωτοβουλιών Κυκλικής Οικονομίας- \(circulink.eu\)](http://circulink.eu).

5. Εμπειρίες από τις χώρες- εταίρους και τις δικές τους εργασίες στο έργο.

A) Πώς κατάφεραν οι εταίροι να υλοποιήσουν τις εργασίες του έργου;

Σουηδία: Κατά τη διάρκεια εφαρμογής του έργου, επικρατούσε μια ιδιαίτερη κατάσταση στην Ευρώπη, που δυσκόλεψε τις εργασίες, ωστόσο, μέσα από στρατηγική δουλειά μπορέσαμε να ολοκληρώσουμε όλες τις εργασίες του έργου που συμπεριλαμβάνονταν στην αίτηση. Είχαμε φανταστικές συζητήσεις με τις εταιρείες/ οργανισμούς που συμμετείχαν για την κυκλική οικονομία ως φαινόμενο, το πώς να δημιουργήσουμε ένα βιώσιμο μέλλον από πλευράς Κυκλικής Οικονομίας και πώς μέσω της εκπαίδευσης/ των φόρουμ συζήτησης θα μπορέσουμε να ενισχύσουμε το επίπεδο των γνώσεων και να προσεγγίσουμε περισσότερες εταιρείες, ώστε να ασχοληθούν με την κυκλική οικονομία. Αυτό που βλέπουμε ξεκάθαρα, όπως το επεσήμαναν τόσο η εταιρεία μας όσο και πολλοί από τους συμμετέχοντες μας στα οργανωμένα φόρουμ, είναι ότι αυτά τα Ευρωπαϊκά προγράμματα συχνά το παρακάνουν λίγο, είναι πολύ φιλόδοξα και μερικές φορές αυστηρά, διότι οι στόχοι που καθορίζονται στην αίτηση καμιά φορά χρειάζεται να προσαρμοστούν στις τοπικές και περιφερειακές συνθήκες και στη συνεισφορά που παρέχεται κατά τη διάρκεια του «ταξιδιού». Με βάση τους στόχους και τον σκοπό του έργου, πιστεύουμε ότι το έργο συνέβαλε στη βελτίωση και ανάπτυξη γνώσεων για την Κυκλική Οικονομία.

Ισπανία: Μπορέσαμε να διεξάγουμε όλες τις δραστηριότητες του έργου δια ζώσης με τους συμμετέχοντες μας, γιατί οργανώσαμε την πιλοτική δοκιμή και την ενημερωτική εκδήλωση μας πριν την απαγόρευση κυκλοφορίας στις αρχές του Μάρτη.

Ο κορωνοϊός επηρέασε μόνο προς το τέλος του έργου τις δραστηριότητες κοινοποίησης, οι οποίες έγιναν μέσω εργαλείων ψηφιακής επικοινωνίας.

Όσον αφορά την πιλοτική δοκιμή/ επιμορφωτική και ενημερωτική εκδήλωση, είχαμε μια πολύ θετική ανταπόκριση από τους ενδιαφερόμενους μας, οι οποίοι μας έδωσαν πρακτική ανατροφοδότηση.

Το έργο μας έδωσε τη δυνατότητα να εφαρμόσουμε αυτή την εκπαίδευση σε τοπικό επίπεδο, εφόσον βλέπουμε ότι υπάρχει έλλειψη σε εκπαιδευτικό υλικό και ένα μεγάλο ενδιαφέρον από τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα να στηρίξει την κυκλική οικονομία που εστιάζει στους επιχειρηματίες.

Αναμένουμε την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια του έργου από το Δημοτικό Συμβούλιο της Zaragoza και το Τμήμα Εκπαίδευσης, που εκπαιδεύει επιχειρηματίες και διευθυντές μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κυκλική Οικονομία. Το έργο CIRCULINK θα είναι συμπληρωματικό στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, μια νέα προσέγγιση διδασκαλίας για τους εκπαιδευτές.

Πορτογαλία: Ο κορωνοϊός επηρέασε, χωρίς αμφιβολία, όχι μόνο την ανάπτυξη των παραδοτέων του έργου, αλλά και τη διάδοση του έργου, την εφαρμογή και αξιοποίηση των δραστηριοτήτων. Αντιμετωπίσαμε δυσκολίες και καθυστερήσεις, αλλά τελικά μας δόθηκε και η ευκαιρία, όχι μόνο να έχουμε περισσότερο χρόνο για ανάπτυξη και βελτίωση των αποτελεσμάτων, αλλά και για να διαδώσουμε το έργο με τρόπο που δεν ήταν προηγουμένως εφικτός. Στην Πορτογαλία υπήρχε μια μεγάλη απαγόρευση κυκλοφορίας τον Μάρτη και Απρίλη και η αίσθηση του «άγνωστου» κυριάρχησε στο μυαλό όλων. Επομένως, κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου ήταν δύσκολο να αναπτύξουμε και να εφαρμόσουμε δραστηριότητες του Circulink, επειδή δεν υπήρχε ατζέντα από τους ενδιαφερόμενους του έργου. Σιγά σιγά, οι άνθρωποι άρχισαν να συνηθίζουν τη νέα πραγματικότητα και βιώσαμε ένα νέο φαινόμενο: τις εσωτερικές και εξωτερικές συσκέψεις μέσω του zoom, τα δωρεάν webinars, τις ομαδικές συναντήσεις, τα διαδικτυακά σεμινάρια και συνέδρια, που χρηματοδοτούνταν, για παράδειγμα, από άλλα έργα Erasmus+. Αυτά όλα ήταν μια καλή ευκαιρία, για να γνωστοποιήσουμε το έργο Circulink με τρόπο που προηγουμένως δεν ήταν εφικτός. Περιμέναμε την περίοδο μετά το καλοκαίρι, την πανδημία να «καταλαγιάσει» για να πραγματοποιήσουμε την ενημερωτική μας εκδήλωση και την πιλοτική φάση. Αυτό αποδείχθηκε μια καλή στρατηγική, εφόσον οι στόχοι μας όχι μόνο επιτεύχθηκαν, αλλά ξεπεράστηκαν.

Ιρλανδία: Το έργο Circulink έφερε ένα νέο θέμα στην εταιρεία μας, αφού δεν είχαμε δουλέψει προηγουμένως με έργα Κυκλικής Οικονομίας. Βοήθησε την αποστολή μας σε μεγάλο βαθμό, επειδή είχαμε τη δυνατότητα να λάβουμε στήριξη από εμπειρογνώμονες εταίρους όπως την GA και ISQ, που είχαν πολλές προηγούμενες γνώσεις για την Κυκλική Οικονομία. Σε τοπικό επίπεδο, το έργο μας έδωσε τη δυνατότητα να εμπλέξουμε τοπικές επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους και μέλη της τοπικής μας κοινότητας, να τους ευαισθητοποιήσουμε σχετικά με την Κυκλική Οικονομία και να υπολογίσουμε το επίπεδο στήριξης για πρωτοβουλίες Κυκλικής Οικονομίας σε τοπικό επίπεδο. Αυτό που μάθαμε ήταν ότι υπάρχει διάθεση για Κυκλική Οικονομία τοπικά. Ωστόσο, παρά να προχωρήσουν αμέσως στην ίδρυση μιας δικής τους επιχείρησης Κυκλικής Οικονομίας, τα μέλη της κοινότητας υποστήριξαν περισσότερο τη διεξαγωγή μιας σειράς τοπικών έργων μικρότερης κλίμακας στην κοινότητα που να σχετίζονται με την Κυκλική Οικονομία. Αυτό θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση μερικών κοινωνικών προβλημάτων που επηρεάζουν τις κοινότητες μας αυτή την περίοδο. Αν και ο Κορωνοϊός δυσκόλεψε την εφαρμογή του έργου, μας έδωσε ταυτόχρονα την ευκαιρία να δουλέψουμε με μια ποικιλία τοπικών εταίρων και ενδιαφερομένων που επέδειξαν ενδιαφέρον στο έργο και που δεν ήταν όλοι από την περιοχή μας. Με τη διοργάνωση της εκπαίδευσης και των εκδηλώσεων διαδικτυακά, μπορέσαμε να προσεγγίσουμε έναν ευρύτερο κύκλο ατόμων και ομάδων, παρά εάν είχαμε κάνει την εκπαίδευση δια ζώσης στην κοινότητα μας. Επομένως, αυτό ήταν ένα απρόσμενο θετικό αποτέλεσμα από την όλη εμπειρία. Επίσης, χαρήκαμε ιδιαίτερα που μπορέσαμε να συμβάλουμε στη θετική και ενεργή ενασχόληση των ανθρώπων με ένα θέμα, ειδικά τώρα που πολλοί έχουν χάσει τις δουλειές τους και τα μέσα επιβίωσης τους λόγω του κορωνοϊού.

Κύπρος: Το έργο είχε θετικό αντίκτυπο στα άτομα και στους οργανισμούς που συμμετείχαν. Είχε θετικά αποτελέσματα τόσο στην ανάπτυξη κάθε οργανισμού (εμπειρία, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και παραγωγή νέων γνώσεων), όσο και στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας. Τα παραδοτέα υψηλής ποιότητας του έργου ενίσχυσαν τον αντίκτυπο του και μεγιστοποίησαν το ευρύ φάσμα πλεονεκτημάτων για τα άτομα και τους οργανισμούς που συμμετείχαν. Το προσωπικό του

INNOVADE ενημερώθηκε για το έργο και τα αποτελέσματα του μέσω εσωτερικών συναντήσεων και ενημερωτικών δελτίων και εκπαιδεύτηκε στη χρήση του υλικού του έργου. Επιπλέον, ο οργανισμός μας επωφελήθηκε πολύ από τη στενή συνεργασία με άλλους Ευρωπαίους εταίρους. Κατά τη διάρκεια του έργου, είχαμε την ευκαιρία να συνεργαστούμε με διάφορους οργανισμούς από άλλες χώρες, για να δημιουργήσουμε τα τελικά αποτελέσματα του έργου. Επομένως, αποκτήσαμε πολύτιμες εμπειρίες. Πιο συγκεκριμένα, η ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού και οι φάσεις εφαρμογής του έδωσαν στους εταίρους την ευκαιρία να μάθουν ο ένας από την εμπειρογνομosύνη του άλλου.

B) Ποιες εμπειρίες και διδάγματα κρατούν οι εταίροι από το έργο;

Σουηδία: Οι Σουηδοί εταίροι κρατούν πολλά διδάγματα από το έργο:

1. Υπάρχει μεγάλη προοπτική ανάπτυξης πιο κυκλικών επιχειρήσεων.
2. Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον γύρω από την Κυκλική Οικονομία.
3. Ωστόσο, υπάρχει περιορισμένος χρόνος στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να εκπαιδευτούν και να συζητήσουν για την Κυκλική Οικονομία. Υπάρχουν πολλά που τραβούν την προσοχή των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων/ οργανισμών.
4. Υπάρχουν συνεργασίες που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία περισσότερων κυκλικών έργων, επιχειρηματικών μοντέλων και τροποποιημένων/ βελτιωμένων αλυσίδων αξίας.
5. Είναι σημαντική η σχέση μεταξύ των πελατειακών συμπεριφορών και των επιχειρηματικών ευκαιριών για έναν νέο τρόπο σκέψης και τροποποιημένα επιχειρηματικά μοντέλα.
6. Η συζήτηση των προκλήσεων και ευκαιριών με βάση ένα πρόβλημα είναι επικοινωνιακή και προσφέρει επιβράβευση.
7. Πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε επιχειρηματικά μοντέλα με βάση τη λειτουργία και όχι το προϊόν και πώς μπορούν οι εταιρείες να διασφαλίσουν τα έσοδα και να διατηρήσουν την ιδιοκτησία ενός προϊόντος για αναβάθμιση/ ανάπτυξη;

Ισπανία

- 1.-Έχουμε μάθει για ένα πολύ χρήσιμο θέμα για τις κοινότητες επιχειρηματιών μας και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην πόλη μας.
- 2.-Έχουμε ενσωματώσει αυτή την εκπαίδευση στους οργανισμούς μας και θα διδαχθεί και στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Δημοτικού μας Συμβουλίου. Δημιουργούνται νέες ευκαιρίες ανάπτυξης περισσότερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- 3.-Έχουμε δημιουργήσει συνεργίες μεταξύ των ενδιαφερομένων στις εκδηλώσεις.
- 4.-Έχουμε προσφέρει νέες μεθοδολογίες και προσεγγίσεις στους εκπαιδευτές ΕΕΚ, για να τις χρησιμοποιήσουν στην τάξη τους με τους μαθητές τους.

Ιρλανδία: Για την FIPL, το έργο Circulink ήταν πολύ θετικό. Το προσωπικό της FIPL έχει μάθει πολλά για την Κυκλική Οικονομία και είχε την ευκαιρία να προωθήσει αυτή την νέα ιδέα στην Ιρλανδία σε τοπικά μέλη της κοινότητας μας. Από το έργο αυτό μάθαμε τα εξής:

1. Η κυκλική οικονομία δεν είναι ευρέως γνωστή και επαρκώς ανεπτυγμένη στην περιοχή μας.
2. Υπάρχει τεράστια προοπτική της Κυκλικής οικονομίας να προσφέρει νέα μοντέλα στις αγροτικές οικονομίες στην Ιρλανδία, για την ανασυγκρότηση τους μετά τις πολλές απαγορεύσεις κυκλοφορίας λόγω κορωνοϊού.
3. Υπάρχει επίσης η προοπτική υιοθέτησης μοντέλων και πρακτικών κυκλικής οικονομίας σε τοπικό επίπεδο για τον καλύτερο εντοπισμό και αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που έχουμε ως κοινότητα.
4. Υπάρχει στήριξη σε τοπικό επίπεδο από επιχειρήσεις και μέλη της κοινότητας για τη δημιουργία συνεργασιών, που θα συμβάλουν στην προώθηση και ανάπτυξη έργων Κυκλικής Οικονομίας στην περιοχή μας.
5. Είναι καλύτερες οι συναντήσεις δια ζώσης παρά διαδικτυακά, για να υπάρχει μια πιο φυσική δικτύωση. Παρόλες τις δυσκολίες, καταφέραμε να υλοποιήσουμε με επιτυχία το έργο και να προωθήσουμε την Κυκλική Οικονομία στην κοινότητα μας.

Κύπρος: Γενικά, κάθε χώρα που συμμετείχε στο έργο συνέβαλε με την εμπειρία της, την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και την παραγωγή νέων γνώσεων. Αυτό το έργο έχει καλύψει μια μεγάλη ζήτηση και την έλλειψη καινοτόμων προσεγγίσεων και στρατηγικών για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της Κυκλικής Οικονομίας. Το υλικό του έργου μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άλλα έργα σε μεγαλύτερη κλίμακα. Επιπλέον, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορα πεδία, για να παρουσιάσει σε σχετικούς ενδιαφερόμενους οδηγίες & ιδέες για το σχεδιασμό μαθησιακών δραστηριοτήτων, δείγματα διαθεματικών ενοτήτων και μελέτες περιπτώσεων.

Γ) Ποια είναι η δέσμευση και οι ευκαιρίες συμμετοχής των εταιρειών και ποιες δυσκολίες/ευκαιρίες βλέπουν οι εταίροι του έργου στις εταιρείες;

Σουηδία: Στόχος μας ήταν η ομάδα αναφοράς/ οι συναντήσεις στα φόρουμ να ήταν με πολλές εταιρείες και οργανισμούς από πολλούς διαφορετικούς τομείς, αλλά η αλλαγή της κατάστασης στο δήμο με τους περιορισμένους πόρους για μια «Βιώσιμη επιχείρηση», η πανδημία που τροποποίησε τις ευκαιρίες πολλών εταιρειών και οι εργασίες/ ανάγκες που προέκυψαν στη φυσιολογική πορεία των επιχειρήσεων, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων οδήγησαν στην επένδυση σε μια μικρότερη ομάδα αναφοράς. Ωστόσο, όσοι συμμετείχαν επέδειξαν μεγάλη αφοσίωση και συνέβαλαν τόσο στην ανάπτυξη και βελτίωση του υλικού του Circulink, όσο και στη διάδοση των πληροφοριών και τη διαβεβαίωση ότι μπορούμε να δοκιμάσουμε και να αξιολογήσουμε όλα τα μέρη του έργου.

Ισπανία: Επειδή η πανδημία στην Ισπανία είχε πάρει μεγάλες διαστάσεις, αρχίσαμε να συναντιόμαστε ξανά διστακτικά με τους ενδιαφερόμενους. Έπρεπε να δούμε την εξέλιξη, εφόσον η ομάδα-στόχος μας ήταν οι εκπαιδευτές ΕΕΚ.

Ωστόσο, η Δημόσια Διοίκηση επεσήμανε τις πολλές δυσκολίες που είχε η εφαρμογή μιας Κυκλικής Οικονομίας στο παρόν στάδιο, λόγω διοικητικών διαδικασιών (για παράδειγμα, να συμπεριληφθεί στις προδιαγραφές η κρατική προμήθεια των αρχών της Κυκλικής Οικονομίας) και λόγω έλλειψης μέσων, που επισημάνθηκε ως το βασικό εμπόδιο στην υιοθέτηση της Κυκλικής Οικονομίας από τη διοίκηση της Aragon.

Η άποψη μας είναι ότι η εφαρμογή της Κυκλικής Οικονομίας θα επιφέρει σαφή βελτίωση του περιβάλλοντος στην Aragon και θα δημιουργήσει ανάλογες θέσεις εργασίας. Το καταναλωτικό ενδιαφέρον και η συνείδηση θα ενισχυθούν σταδιακά με τον καιρό.

Όσον αφορά τον επιχειρηματικό τομέα, η γενική ιδέα που εξέφρασαν οι ενδιαφερόμενοι ήταν ότι ένα μεγάλο ποσοστό των εταιρειών δε γνωρίζουν με λεπτομέρεια τις δραστηριότητες που επιβάλλει η Κυκλική Οικονομία για παραγωγή ή τα πλεονεκτήματα που μπορεί να έχει η υιοθέτηση της για τις επιχειρήσεις. Η Κυκλική Οικονομία είναι κάτι που οι εταιρείες σκέφτονται ενδιάμεσα και μακροπρόθεσμα.

Πορτογαλία: Στην πρώτη συνάντηση στην Πορτογαλία δημιουργήθηκαν πολλές επαφές, οι οποίες, δυστυχώς δεν μπορούσαν να προχωρήσουν λόγω των περιορισμών από τον κορωνοϊό. Πολλές εταιρείες και εθνικοί επιχειρηματικοί οργανισμοί άλλαξαν τον τρόπο λειτουργίας τους (παύση υπηρεσιών για ακαθόριστο χρονικό διάστημα, εξ αποστάσεως εργασία, μη διαθεσιμότητα της ομάδας, τροποποίηση διαδικασιών, αλλαγή των ατόμων επικοινωνίας, κ.α.), οπότε χρειάστηκε κι εμείς να αλλάξουμε το αρχικό σχέδιο δράσης. Από την άλλη, αυτό που φαινόταν ως απειλή, ήταν και μια ευκαιρία τελικά, εφόσον μπορέσαμε να προσεγγίσουμε οργανισμούς και άτομα (φοιτητές, εκπαιδευτές, επιχειρηματίες), που ήταν δύσκολο να προσεγγίσουμε προηγουμένως. Η εξ αποστάσεως εργασία έδωσε στους ανθρώπους τη δυνατότητα να είναι πιο ανοικτοί και πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε διαδικτυακά συνέδρια και εκπαίδευση. Η πανδημία ήταν μια ευκαιρία να αναθεωρήσουμε την πραγματοποίηση της ενημερωτικής εκδήλωσης σε δυο διαφορετικές πόλεις και να προσεγγίσουμε 34 επιπλέον συμμετέχοντες από απόσταση, που δε θα προσεγγίζαμε εάν δεν μεταδίδαμε διαδικτυακά την εκδήλωση. Οι εκπαιδευτές μπόρεσαν να μείνουν συγκεντρωμένοι και να ολοκληρώσουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, έχοντας την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ταυτόχρονα σεμινάρια από απόσταση.

Πιστεύουμε ότι η περίοδος εφαρμογής τέτοιων επαναστατικών αλλαγών (στρατηγικών Κυκλικής Οικονομίας) στις εταιρείες δεν ήταν (και ακόμα δεν είναι) η καλύτερη, αλλά ήταν σίγουρα μια καλή περίοδος να προωθηθεί η συνεχής εκπαίδευση. Ελπίζουμε ότι, όταν έρθουν καλύτερες μέρες, θα επιταχυνθεί η οικονομική ανάκαμψη από τις νέες γνώσεις που αποκτήθηκαν σχετικά με την ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής», τη βιωσιμότητα, την κυκλική οικονομία και τις περιβαλλοντικές αρχές κατά τη διάρκεια αυτής της δύσκολης περιόδου. Ελπίζουμε ότι το Circulink μπορεί να συμβάλει λίγο στη ζωή (προσωπική και επαγγελματική) όσων έμαθαν για το έργο και όσων συμμετείχαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Ιρλανδία: Το προσωπικό του FIPL έχει δεσμευθεί να προσφέρει στήριξη στην τοπική κοινότητα για να ασχοληθεί με πρακτικές Κυκλικής Οικονομίας. Με βάση την ανατροφοδότηση που λάβαμε στην πιλοτική φάση, στόχος μας είναι να διοργανώσουμε μια σειρά κοινοτικών εκδηλώσεων όταν θα είναι εφικτό, για να προωθήσουμε την Κυκλική Οικονομία, να δημιουργήσουμε και να καλλιεργήσουμε τοπικές συνεργίες ανάμεσα σε επιχειρήσεις και κοινοτικές ομάδες, ώστε να ανασυγκροτηθεί η αγροτική οικονομία όπου εργαζόμαστε, έχοντας γνώσεις των πρακτικών και προτύπων της Κυκλικής Οικονομίας. Όσο είμαστε σε καραντίνα, θα είναι δύσκολο να δημιουργηθούν αυτά τα δίκτυα και έργα, επειδή οι άνθρωποι θέλουν να συναντηθούν και να δουλέψουν δια ζώσης, για να οργανώσουν και να παραδώσουν κάτι τόσο επικοινωνιακό όσο αυτό. Ωστόσο, για την ώρα, ένα θετικό του έργου είναι ότι μπορέσαμε να συναντήσουμε και να

δουλέψουμε με νέους ενδιαφερόμενους και να προχωρήσουμε σε νέες τοπικές συνεργασίες με επιχειρήσεις, κοινοτικές ομάδες και κοινωνικούς εταίρους, ως άμεσο αποτέλεσμα του έργου Circulink.

Κύπρος: Θα υπάρξουν πολλά εμπόδια στη μετάβαση προς την Κυκλική Οικονομία. Πρώτα απ' όλα, μερικές εταιρείες εξέφρασαν την ανησυχία τους ότι η συζήτηση για οποιαδήποτε αλλαγή επικεντρώθηκε αποκλειστικά σε οικονομικούς παράγοντες, χωρίς να ληφθούν υπόψη οι διαρθρωτικές και κοινωνικές πτυχές που απαιτούνται για τη μετάβαση της κοινωνίας στην κυκλική οικονομία. Στόχος μας είναι να διοργανώσουμε μια σειρά εκδηλώσεων/ σεμιναρίων για να προωθήσουμε την Κυκλική Οικονομία και να δημιουργήσουμε και να αναπτύξουμε τοπικές συνεργίες ανάμεσα σε επιχειρήσεις και κοινοτικές ομάδες, με βάση την ανατροφοδότηση από τις ενημερωτικές εκδηλώσεις. Η INNOVADE δεσμεύεται να στηρίξει τις εταιρείες που ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με πρακτικές Κυκλικής Οικονομίας.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αυτό το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η παρούσα δημοσίευση εκπροσωπεί μόνο τις απόψεις του δημιουργού και η Επιτροπή δε φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται εδώ.

Project Number: